

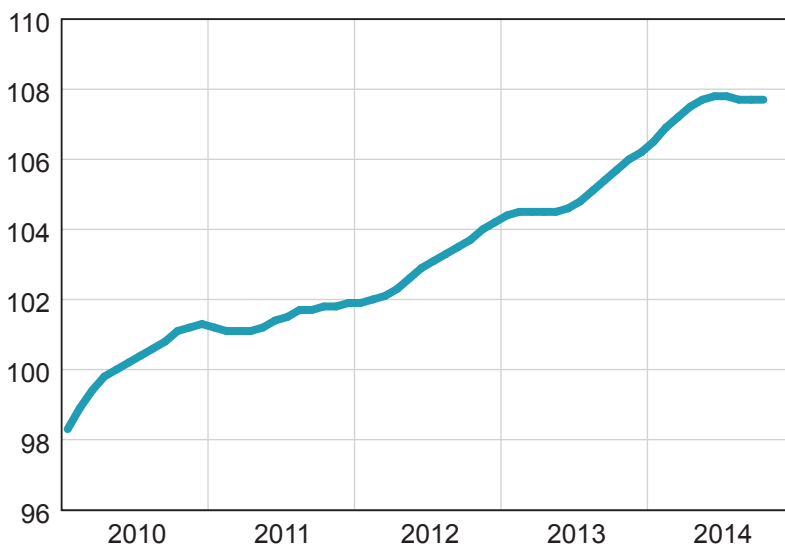
SCB-Indikatorer

E K O N O M I S K M Å N A D S Ö V E R S I K T

Hushållskonsumtionen dämpas

Hushållens konsumtionsindikator

Volymindex 2010=100, trend

- **Lägre tjänsteproduktion**
Sid 11
- **Dramatiskt fall i oljepriset**
Sid 21

I fokus:
**Tjänstesektorn
i ett bransch-
perspektiv**
sida 12

KOMMENTARER & ANALYS

INNEHÅLL

Konjunkturläget.....	2	Näringsliv.....	15
Industri.....	4	Priser.....	15
Utrikeshandel.....	7	Arbetsmarknad.....	17
Handel, konsumtion och tjänster.....	8	Finansmarknad.....	18
"I fokus".....	12	Internationell utblick.....	19
Byggmarknad.....	14	Svenska ekonomiska indikatorer.....	22

KONJUNKTURLÄGET

Konjunkturåret en besvikelse

När året nu lider mot sitt slut är det dags att sammanfatta konjunktorens utveckling under 2014. Sveriges ekonomi har i år gått bättre än förra året men utvecklingen har ändå varit relativt knackig. Till skillnad mot den slagiga utveckling vi sett de senaste åren så har BNP-tillväxten varit jämn under året men den har också varit dämpad. Orsaken till det är att efterfrågan från omvärlden varit svag vilket gjort att varuexporten ökat långsamt. Samtidigt har importen stigit i mycket snabb takt vilket gjort att handeln med omvärlden påverkat BNP-tillväxten negativt under hela 2014. Det som drivit efterfrågan i svensk ekonomi har istället varit hushållens konsumtion samt bostadsinvesteringar.

Tillväxten i näringslivets produktion har hållits uppe av tjänstesektorn medan industrin, på grund av den svaga efterfrågan från omvärlden, haft det fortsatt tungt. Utmärkande för industrins utveckling 2014 är att den mer eller mindre konstant överraskat negativt. Under hela året har det funnits en förväntan om att konjunkturen ska förbättras men SCB:s statistik har visat att både produktionen och orderingången har fortsatt att sjunka under hela året. Sammantaget har konjunkturen under 2014 utvecklats betydligt sämre än förväntat vilket märkts genom att prognosmarkerna reviderat ned sina förutsägelser om BNP-tillväxten vid i stort sett varje nytt prognostillfälle.

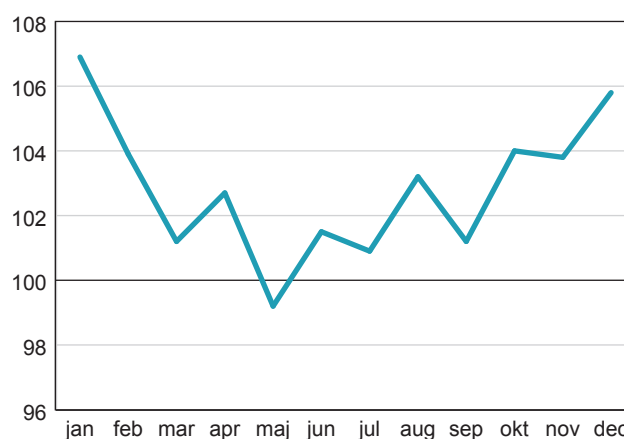
Tillförsikten återvänder

I början av året var det allmänna stämningssläget i näringslivet relativt högt. Konjunkturinstitutets (KI) barometer visade på gott humör i såväl tjänstesektorn som industrin och den sammansatta barometerindikatorn låg på en tämligen hög nivå. När månaderna gick utan att konjunkturen lyfte så dämpades stämningen och när det kom en rejäl nedgång för förtroendet i euroområdet så sjönk barometerindikatorn ytterligare. I början var det framför allt inom industrin som stämningen sjönk men efterhand började även tjänstesektorn deppa och konfidensindikatorn för de privata tjänstenäringarna har under andra halvåret legat på en betydligt lägre nivå än första halvåret. Tjänsteproduktionen har dock fortsatt att växa i god takt och i december steg konfidensindikatorn för de privata tjänstenäringarna starkt till den högsta nivån sedan januari. Sedan några månader tillbaka har dessutom industrins konfidensindikator återhämtats till en nivå en bra bit över normalläge. Utöver det har byggsektorns indikator fortsatt att stiga hela året. När

året avslutas är barometerindikatorn därmed tillbaka på ungefär samma nivå som i början av året och näringslivet verkar vara hyfsat optimistiska inför 2015.

KI:s barometerindikator 2014

Index, historiskt genomsnitt=100

Källa: Konjunkturinstitutet

Dämpad tillväxt för hushållskonsumtionen

Det finns en sak i konjunkturbarometern som oroar och det är att hushållens konfidensindikator sjunkit. I december steg den visserligen ganska mycket men ligger trots det under det historiska genomsnittet. Nuläget bedöms som bra men däremot så vacklar framtidstron. Mot slutet av året har det oklara politiska läget varit på tapeten och det har förmodligen bidragit till hushållens osäkerhet. Tillsammans med diskussioner om amorteringskrav och skattehöjningar verkar det ha dämpat hushållens konsumtionsbenägenhet. SCB:s månatliga indikator för hushållens konsumtion visar att hushållen börjat hålla betydligt hårdare i plånboken på senare tid. Efter den relativt branta uppgången under första halvåret har ökningen i hushållskonsumtionen stannat av och trendskattningen visar en helt horisontell utveckling det senaste halvåret.

Det osäkra politiska läget är med hög sannolikhet skadligt för ekonomin även på andra sätt. Främst genom en förmodad negativ påverkan på investeringsviljan men kanske även i form av ett lägre förtroende på finansmarknaden. Enligt de flesta bedömarna är dock Sveriges ekonomi så pass stabil att perioden fram till extravalet i mars ska kunna hanteras utan några större problem. Finansmarknaden har också reagerat lugnt och varken räntorna eller valutakursen har påverkats nämnvärt. Det finns också vissa förhoppningar om att krisläget ska innebära att blockpolitiken luckras upp så att en stabil regering kan bildas.

Konjunkturen i euroområdet stabiliseras

Förtroendet i euroområdet har skiftat påtagligt under året. Under inledningen av året fortsatte den förbättring i tendensindikatorerna som påbörjades under fjolåret och konjunkturutsikterna såg förhållandevis ljusa ut. Sen kom Ukrainakrisen och la sig som en våt filt över stämningen och såväl EU-kommissionens konfidensindikator som Markits inköpschefsindex sjönk. Det såg under en period mycket mörkt ut och flera bedömare befarade att euroområdet var på väg in i en ny recession. De senaste månaderna har dock inneburit en viss återhämtning och framtidsutsikterna ser nu något ljusare ut än för några månader sedan. Nedgången i EU-kommissionens konfidensindikator har upphört och de två senaste månaderna har indikatorn för euroområdet stigit och ligger återigen över det historiska genomsnittet. Även inköpschefsindex har vänt upp och preliminära beräkningar för december visade på en uppgång till den högsta nivån på fem månader.

I slutet av sommaren och början på hösten var stämningen som sämst och mycket grundade sig i oro för Tysklands ekonomi. Den tyska industristatistiken var i augusti mycket svag med ras för såväl produktionen som ordergången. Därefter har dock en återhämtning skett och ordergången noterade i oktober det högsta värdet hittills i år. IFO-Indexet, som mäter stämningen i det tyska näringslivet, sjönk oavbrutet från mars till oktober men har därefter stabiliserats. I december steg det till det högsta värdet på fyra månader och inom industrin verkar optimismen vara på väg tillbaka. Efter tre månader med negativa tal var affärsutsikterna på ett halvårs sikt positiva igen i december.

Nollräntan blir kvar länge

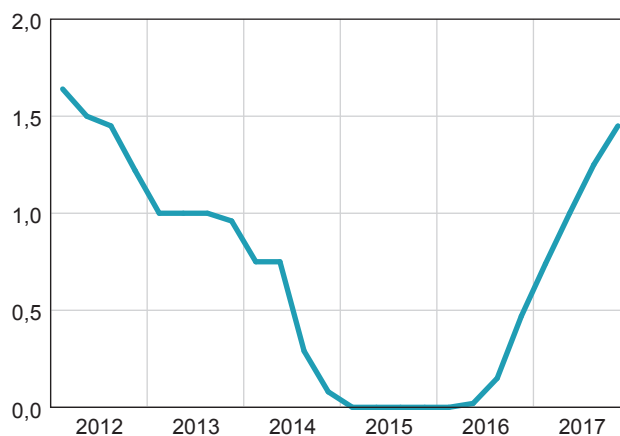
Ett av de hetaste ämnena i den svenska ekonomiska debatten under 2014 har varit den låga inflationen. KPI-utvecklingen har varit mestadels negativ under året och efter att den överraskat negativt under hösten så sänkte Riksbanken i slutet av oktober reporäntan till noll. Därefter har inflationen upphört att överraska på nedsidan vilket minskat trycket på Riksbanken något. Samtidigt har oljepriset sjunkit kraftigt vilket sätter press nedåt på inflationen. Dessutom visade den kvartalsvisa undersökningen i december av inflationsförväntningarna bland arbetsmarknadens parter, inköpschefer och penningmarknadsaktörer att de fortsätter att sjunka. På ett års sikt förväntar man sig nu en inflation på 0,6 procent (0,8 i september) och inte ens på fem års sikt räknar man med att inflationen kommer att stiga upp till inflationsmålet på 2 procent.

Riksbanken har tidigare uttryckt oro för att förtroendet för inflationsmålet ska minska och betonat dess viktiga roll som "nominellt ankare" för den svenska pris- och lönebildningen. När räntebeslutet i december kommunicerades skrev Riksbanken att penningpolitiken behöver bli mer expansiv för att inflationen ska stiga mot målet tillräckligt snabbt och för att minska risken att inflationsförväntningarna fortsätter att falla. Man valde därför att justera räntebanan och skjuta en planerad första höjning

av reporäntan från "mitten av 2016" till "andra halvåret 2016". Om penningpolitiken skulle behöva bli ännu mer expansiv är det att fortsätta skjuta på räntehöjningen som sägs ligga först till hands, men man håller även dörren öppen för andra åtgärder. På den efterföljande presskonferensen preciserade riksbankschefen Stefan Ingves dessa åtgärder till att omfatta köp av värdepapper, lån till banker, negativ reporänta och valutainterventioner. Han betonade att valutainterventioner kommer "i absolut sista hand".

Räntebanan

Utfall och prognos för reporäntan

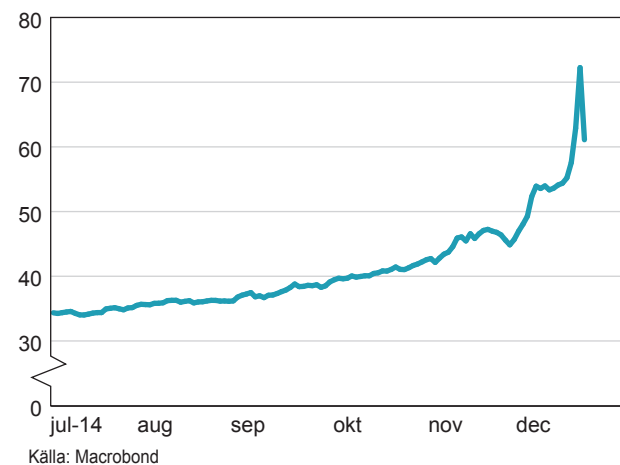
Källa: Riksbanken

Krisstämning i Ryssland

Sedan i juni har oljepriset sjunkit mycket och efter att oljekartellen OPEC i slutet av november meddelade att man fortsätter att hålla kranarna vidöppna så har priset befunnit sig i fritt fall (se månadens internationella artikel för bakgrund och mer analys). De senaste tre veckorna har oljepriset backat med nästan 20 procent och jämfört med i somras är prisnivån i det närmaste halverad. För världsekonomin i stort innebär det lägre oljepriset en stimulans och IMF-chefen Christine Lagarde sade nyligen att det höjer tillväxten i de utvecklade länderna med icke oansenliga 0,8 procentenheter. För länder som är beroende av oljeexport är det lägre oljepriset däremot ett problem och det har bland annat lett till turbulens i Ryssland.

Rubelkursen

RUB per USD

Källa: Macrobond

En stor del av Rysslands inkomster kommer från olja och det nuvarande oljepriset bedöms vara för lågt för att få statens finanser att gå ihop. Den ryska ekonomin tyngs inte bara av oljeprisrasen utan även av sanktionerna från väst till följd av Ukrainakonflikten. Förtroendet för Rysslands förmåga att hantera sina finansiella åtaganden har därför sjunkit dramatiskt. Den ryska valutan rubel har tappat halva sitt värde och dessutom har Moskvabörsen fallit kraftigt. Rubelfallet dämpar visserligen det lägre oljeprisets effekt på statskassan men gör samtidigt att importerade varor blir dyrare vilket slår hårt mot befolkningen. För att försöka hålla upp värdet på rubeln chockhöjde den ryska centralbanken räntan för några dagar sedan men det hjälpte föga. Finansdepartementets uttalande dagen därpå att de är beredda att sälja utländsk valuta för upp till 7 miljarder dollar tog däremot skruv och rubeln stärktes. Var rubelkrisen ska sluta är svårt att säga men de flesta är överens om att Ryssland står inför en betydande ekonomisk nedgång.

Norska och svenska kronan nästan jämnstarka

Rysslands ekonomi är visserligen förhållandevis liten men krisen kan ändå komma att spilla över på Europa. Ryssland har nära ekonomiska förbindelser med östra Europa och även många företag från Västeuropa har verksamhet i landet. Dessutom finns en oro för att Ryssland ska strypa flödet av olja. För Sveriges del är dock de negativa effekterna av det lägre oljepriset mer kopplade till vårt västra grannland Norge. Den norska ekonomin är i hög grad beroende av de investeringar som sker inom oljeindustrin och i takt med att oljepriset sjunkit har planerade investeringar ställts in. Den norska kronan har också sjunkit mycket i värde och är nu värd i stort sett lika mycket som den svenska, något som inte hänt sedan år 2000. Det innebär att det blir dyrare för Norge att köpa varor från Sverige. Norge är Sveriges största exportmarknad och dessutom är detaljhandeln nära den norska gränsen till mycket hög grad beroende av att norman åker över gränsen för att handla. En inbromsning i Norge och fortsatt försvagning av den norska kronan kan därför slå även mot Sveriges ekonomi.

Inget lyft för tillväxten 2015

I takt med att konjunkturutvecklingen under året överraskat negativt har prognoserna för den svenska BNP-tillväxten reviderats ned steg för steg. När KI den 18:e december presenterade en uppdaterad prognos så hade de dragit ner den förväntade tillväxten för nästa år till 2,3 procent, betydligt lägre än augustiprognosens 3,1 procent. Korrigerat för kalendereffekter bedöms BNP öka nästan precis lika mycket som i år och det är stor skillnad mot tidigare då man räknade med ett betydande uppsving 2015. KI konstaterar att svensk export växer långsammare än normalt och inte är samma draglok som vid tidigare återhämtningar. Det beror framför allt på den svaga utvecklingen i euroländerna vilket inte kan vägas upp av utvecklingen i USA och Storbritannien. KI räknar med att svensk exporttillväxt gradvis återhämtar sig till cirka 5 procent per år 2016 och 2017 men påpekar att inte heller det är särskilt starkt i ett historiskt perspektiv. Nästa år tror KI att exporten växer

något snabbare än i år men det är fortsatt den inhemska efterfrågan som ska driva tillväxten med fortsatt hygglig ökningstakt för hushållskonsumtionen och investeringarna. Medan investeringarna i år främst lyfts av bostäder samt offentliga investeringar tror man att tjänsteföretagens investeringar bidrar mest nästa år. Industrins investeringar bedöms däremot bara öka svagt.

INDUSTRI

I Konjunkturbarometern för december sjönk tillverkningsindustrins konfidensindikator tillbaka något jämfört med november. Indikatoren, som nu uppgår till 106,4, ligger dock fortfarande en bra bit över det historiska genomsnittet. Industriföretagen var i decemberundersökningen bland annat mer pessimistiska till orderstockarnas storlek. Däremot ser de mer optimistiskt på produktionsvolymens utveckling kommande tre månader. Orderingsstatistiken visade ett rejält lyft för industrins orderingsgång i oktober som ökade med 3,7 procent, i säsongsrensade värden och jämfört med i september. Ökningen förklarades av en kraftigt ökad efterfrågan från hemmamarknaden, medan orderingsgången från exportmarknaden minskade något. Även om flera branscher noterade en positiv månadsutveckling så var det framför allt en bransch; annan transportmedelsindustri som utmärkte sig med en tillväxt på nära 1 200 procent. Då en enskild bransch bidrog kraftigt bör förmodligen den goda utvecklingen av industrins totala orderingsgång tolkas med viss försiktighet. Enligt industriproduktionsindex ökade produktionen inom industrin svagt, med 0,2 procent, jämfört med september.

Industrins produktionsvolym

Senaste uppgift: oktober 2014

Källa: SCB:s industriproduktionsindex

David Lööf

Svagt ökad industriproduktion

Industriproduktionen ökade marginellt i oktober. Ökningen på 0,2 procent i säsongsrensade tal är så liten att produktionen får ses som i det närmaste oförändrad jämfört med föregående månad. Statistiken är också preliminär vilket innebär att eventuella revideringar skulle kunna leda till en nedgång i och med att den positiva utvecklingen var så svag. Den svaga uppgången gör ändå att årets mönster med varannan månad uppgång och varannan månad nedgång håller i sig. Mönstret med att uppgångarna är svagare än nedgångarna håller också i sig vilket också syns i trendskattningen som har haft negativ utveckling under hela 2014. Senast trenden visade positiv utveckling för den totala industrin var för knappt ett år sedan i november 2013.

För industrins huvudgrupper var det i huvudsak positiv utveckling i oktober. Endast industrin för varaktiga

konsumtionsvaror visade negativ utveckling jämfört med september, med en relativt liten nedgång på 0,8 procent i säsongsrensade tal. Starkast utveckling visade industrin för energirelaterade insatsvaror vars produktion ökade med 10,1 procent i oktober. Det är den huvudgrupp som har minst andel av den totala industrins förädlingsvärde och består i stort sett av en bransch med några få stora aktörer vilket gör att förändringstalen tenderar att svänga mer än för de övriga större huvudgrupperna. De två stora huvudgrupperna industri för insatsvaror och industri för investeringsvaror ökade produktionen med 0,1 respektive 1,4 procent i säsongsrensade tal. För industri för investeringsvaror som haft ett svagt 2014 och som kommer från två månader i följd med negativ utveckling innebar oktober uppgång att den säsongsrensade indexnivån lämnade föregående månads bottenivå. För industrins delbranscher var det en majoritet med positiva utvecklingar i oktober. Starkast utveckling visade industrin för petroleumprodukter som tillhör huvudgruppen industrin för energirelaterade insatsvaror. Även elektronikvaruindustrin visade god utveckling och ökade med 10,0 procent. Ökad produktion visade även motorfordonsindustrin som efter två månader i följd av nedgångar ökade med 5,1 procent i oktober. Ökningen innebar den största positiva månadsutvecklingen sedan juli 2013.

Industriproduktion

Förändring i procent

	okt 14/ sep 14	aug-okt 14/ maj-jul 14	okt 14/ okt 13	jan-okt 14/ jan-okt 13
Hela industrin	0	-1	0	-2
Trävaruindustri, ej möbler	0	2	1	4
Massa och papper	-1	2	-1	-1
Grafisk industri	0	-1	0	-2
Kemisk industri o läkem.	1	1	4	-3
Stål- och metallverk	0	-2	-3	1
Metallvaruindustri	-2	0	-6	-1
Elektronikindustri	10	-6	13	-2
Maskinindustri	0	5	2	-4
Industri för motorfordon	5	-7	-11	0

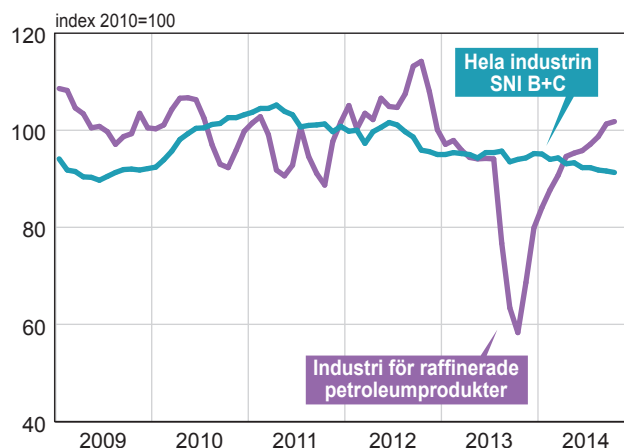
Negativ tremånadersutveckling

Tremånadersutvecklingen fortsatte i oktober att vara negativ vilket den har varit under hela 2014. Detta illustrerar att de månadsvisa nedgångarna under året har varit större än de följande uppgångarna. Oktober–augusti innebar 0,8 procent lägre produktion jämfört med föregående tre månader. Bland industrins huvudgrupper var det endast industrin för petroleumprodukter och industrin för varaktiga konsumtionsvaror som visade positiv utveckling. Industrin för petroleumprodukter har haft positiva tremånadersutvecklingar under hela året vilket står i tydlig kontrast till övriga huvudgrupper. För industri för varaktiga konsumtionsvaror förklaras den positiva utvecklingen av att det väldigt låga juliutfallet numer ingår i jämförelseperioden. Bland industrins delbranscher sticker övrig maskinindustri ut som en stor bransch med god utveckling på 4,7 procent. Det var tredje månaden i följd av positiv tremånadersutveckling. Även aggregatet kemisk industri

och läkemedel har haft positiva utvecklingar tre månader i följd. Motorfordonsindustrin har däremot haft en lång period av negativ utveckling vilket förklaras av det starka avslutet på 2013 som följts av en period med sjunkande produktion.

Industriproduktionsindex

Säsongsrensade månadsvärden utjämnade med tremånaders glidande medelvärde

Fortsatt negativ årsutveckling

Den ackumulerade årsutvecklingen fortsätter att vara negativ. Fram till oktober i år var produktionen 1,9 procent lägre än under motsvarande period föregående år, i kalenderkorrigerade tal. Trots det innebar oktober en viss förbättring från föregående månad då motsvarande utveckling var en nedgång på 2,2 procent. Bland industrins huvudgrupper är det endast industrin för energirelaterade insatsvaror som haft högre produktion än 2013. Det förklaras av ett planerat produktionsstopp för industrin för petroleumprodukter under hösten 2013 som innebar ett stort produktionsbortfall. Bland industrins delbranscher är det också mest negativa utvecklingar. Svagast jämfört med 2013 har industrin för elapparatur gått med en nedgång på 7,0 procent. En av få branscher med positiv utveckling är motorfordonsindustrin vilket kan tyckas märkligt med tanke på nedgångarna under 2014. Förklaringen ligger i den svaga inledningen under 2013 och den starka avslutningen. Under 2014 har därför den ackumulerade utvecklingen från branschen varit positiv men sjunkit tydligt för varje månad som tillkommer. I oktober var den ackumulerade produktionen under året 0,4 procent högre än 2013. Fortsätter trenden kommer förmodligen 2014 att summeras som ett sämre år än 2013 för branschen.

Industrins orderingång

Senaste uppgift: oktober 2014

Källa: SCB:s orderingång och omsättningsstatistik

Jenny Strandell

Ökad orderingång till industrin

Orderingången till svensk industri var 3,7 procent högre i oktober än i september, rensat för säsongs- och kalender effekter. Det var den största ökningen på månadsbasis

sedan december 2013. Att den totala orderingången steg förklaras av den starka utvecklingen på hemmamarknaden där orderingången ökade med drygt 10 procent. Order från utlandet minskade däremot med 1 procent. Utvecklingen på hemmamarknaden var stark även i jämförelse med oktober förra året och utöver det var utvecklingen för den senaste tremånadersperioden positiv för hemmamarknaden. Orderingången på exportmarknaden utvecklades däremot svagare och minskade vid flertalet jämförelser.

Orderingång och omsättning

Förändring i procent

	okt 14/ sep 14	aug-okt 14/ maj-jul 14	okt 14/ okt 13
Orderingång			
Hemmamarknad	10	2	7
Exportmarknad	-1	-1	-3
Totalt	4	0	2
Omsättning			
Hemmamarknad	-2	0	-3
Exportmarknad	1	-1	2
Totalt	0	0	0

En klar majoritet av industrins branscher noterade ökad orderingång jämfört med september, däribland de två större branscherna motorfordon och övrig maskinindustri. Annan transportmedelsindustri redovisade en mycket hög orderingång på hemmamarknaden och var den bransch som ökade mest jämfört med september. Den redovisade utvecklingen var närmare 1 200 procent. En kraftigt varierad orderingång är vanligt i branschen då köpare av exempelvis båtar, flygplan och andra transportmedel investerar rejält vid enstaka tillfällen. I mars och december 2013 finns tidigare pikar som redovisats för annan transportmedelsindustri och vid båda dessa tillfällen var orderingången omkring det dubbla mot vad som nu publicerats för branschen i oktober. Tittar man på huvudgrupperna i industrin visade tre av fem en positiv månadsutveckling. Investeringsvaror ökade mest följt av varaktiga och icke varaktiga konsumtionsvaror. Insatsvaror, både energirelaterade och övriga, backade däremot.

Den sammanlagda orderingången i oktober var starkare än oktober i fjol. Det var därmed den första månaden hittills i år som var starkare än motsvarande månad föregående år. I oktober 2014 hade den totala industrin 1,6 procent högre orderingång än oktober 2013, korrigerat för kalendereffekter. Bland huvudgrupperna var utvecklingen blandad. De energirelaterade insatsvarorna visade starkast utveckling, vilket förklaras av ökad orderingången till industri för petroleumprodukter. Branschens orderingång var mer än dubbelad jämfört med oktober förra året, i kalenderkorrigerade tal. Det för branschen extrema jämförelsetalet beror framförallt på ett planerat produktionsstopp som genomfördes under hösten 2013. Även den större huvudgruppen investeringsvaror noterade efter nio svaga månader i oktober en positiv utveckling jämfört med motsvarande månad föregående år, en utveckling som helt drevs av annan transportmedelindustri. Positiv utveckling visade också

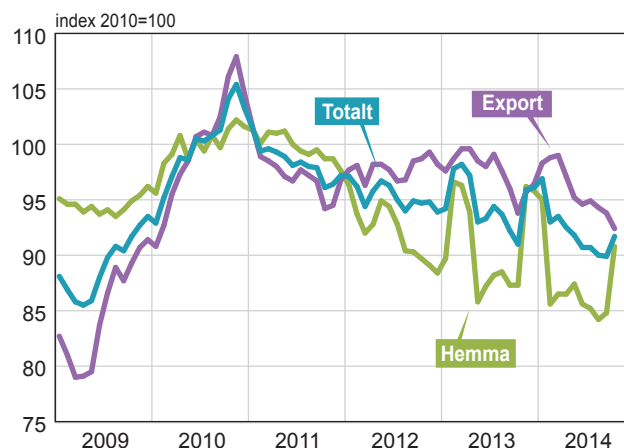
varaktiga konsumtionsvaror. Negativ utveckling visade däremot insatsvaror och icke varaktiga konsumtionsvaror.

Svagt positiv tremånadersutveckling

Orderingången var 0,3 procent högre under de tre senaste månaderna (augusti-oktober) jämfört med de tre föregående (maj-juli), i säsongrensade tal. Det var hemmamarknaden som låg bakom uppgången medan exportmarknaden istället backade. Två av industrins fem huvudgrupper redovisade en högre orderingång vid tremånadersjämförelsen och det var inte samma grupper som redovisat positiv månadsutveckling. Utöver varaktiga konsumtionsvaror var det insatsvaror som ökade medan investeringsvaror i stället backade under perioden. Alltså pekade tremånadersutvecklingen för de båda större huvudgrupperna i motsatt riktning än vad deras respektive månadsutveckling visat. Den höga orderingången till investeringsvaror i oktober bidrog därmed inte till att lyfta hela perioden augusti till oktober för gruppen.

Industrins orderingång

Säsongrensade månadsvärden utjämnade med tremånaders glidande medelvärde. Fasta priser

Sett till industrins branscher visade knappt hälften en positiv utveckling. Den starka oktobermånaden för annan transportmedelsindustri gav skjuts åt tremånadersutvecklingen som stack ut med en ökning på 285 procent på hemmamarknaden men även industri för elapparatur utvecklades starkt under perioden. Svagast utveckling hade motorfordonsindustrin, till skillnad från den positiva utvecklingen för branschen i oktober. Motorfordon tappade order på både hemma- och exportmarknaden jämfört med vad som redovisats för maj till juli.

Svagare orderingång på årsbasis

Den ackumulerade orderingången under året var fortsatt svag när oktober lades till handlingarna. Industrin har under januari till oktober i år haft 3 procent lägre orderingång än motsvarande period 2013, korrigerat för kalendereffekter. Utvecklingen var svagast på hemmamarknaden, trots att oktobers siffror bidrog till att minska tappet. Även exportmarknaden minskade i den ackumulerade årsjämförelsen. Flertalet av branscherna hade minskade order men det var framförallt investeringsvaror med branscher som elektronikvaruindustrin och motorfordonsindustrin

som backade rejält.

Det motsatta mönstret gällde för insatsvarorna som ökade svagt liksom de energirelaterade insatsvarorna som ökade något mer. Exempel på branscher som hittills i år utvecklats positivt jämfört med föregående år och som tillhör dessa huvudgrupper är stål och metallverk och petroleumindustrin.

Industrins investeringar

Senaste uppgift: oktober 2014

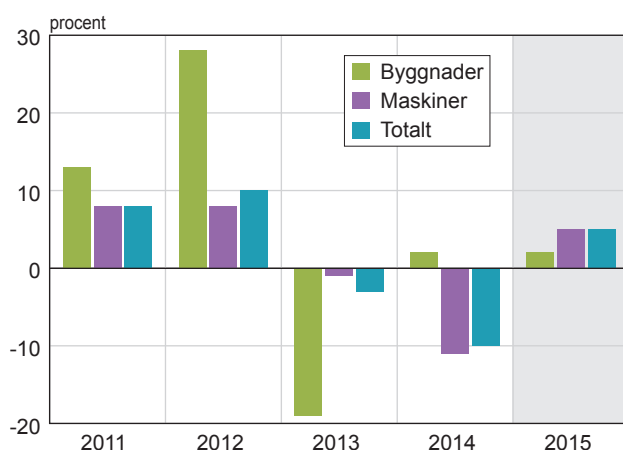
Källa: SCB:s investeringsenkät

Industrins investeringar minskar

Enligt oktobers investeringsenkät bedöms industriföretagens investeringar uppgå till 52 miljarder kronor 2014. Mätt i fasta priser innebär det en minskning med 10 procent jämfört med ifjol och det är andra året i rad med sjunkande investeringsvolym inom industrin. Nästa år spås dock utvecklingen vända uppåt igen och företagen räknar med att investera 54 miljarder.

Industrins investeringar i byggnader och maskiner

Förändring i procent från föregående år. Fasta priser

Volymminskningar i flertalet industrisektorer

Flertalet industrisektorer minskar i år sina investeringsvolym. Gruvindustrin förväntas minska sina investeringar med 21 procent, medan pappersvaruindustrin förväntas minska med 12 procent. Transportmedelsindustrin och elektronikvaruindustrin förväntas minska sina investeringar med 18 respektive 5 procent. Den kemiska industrin väntas minska med 2 procent. Livsmedelsindustrin samt stål- och metallverk förväntas däremot öka sina volymer med 6 procent vardera.

Nästa år väntas investeringsvolymerna öka med 5 procent jämfört med i år. Störst uppgång räknar den kemiska industrin och transportmedelsindustrin med där ökningen spås bli 13 respektive 12 procent. Gruvindustrin är fortsatt den sektor som investerar mest och planerar nästa år att öka sina volymer med 8 procent och investera 10 miljarder. Även elektronikvaruindustrin och pappersvaruindustrin väntas öka något. Inom livsmedelsindustrin väntas investeringarna däremot minska med 11 procent. Även trävaruindustrin och plastvaruindustrin väntas minska sina investeringar.

Energibranschens investeringar i nivå med i fjol

Energibranschen ser i år ut att investera i nivå med i fjol och investeringarna väntas uppgå till 41 miljarder. El-, gas- och värmeverk väntas investera 36,5 miljarder medan vattenverk, reningsverk och avfallsanläggningar väntas investera 4,5 miljarder. Nästa år spås investeringsvolymerna för energibranschen minska med 6 procent.

Byggindustrin väntas i år öka sina investeringar med 8 procent till drygt 5 miljarder. Ökningen håller dock inte i sig utan nästa år väntas investeringarna minska med 16 procent.

UTRIKESHANDEL

Exportnettot fortätter att försvagas

Nationalräkenskaperna för tredje kvartalet visade att importen fortsätter att växa snabbare än importen och att utrikeshandeln därmed drar ner BNP-tillväxten. Säsongsade data visade dock att tillväxttakten för varuimporten dämpades och var den lägsta på ett år. Då varuexportens tillväxt än så länge är mycket dämpad så fortsatte nettoexporten ändå att försvagas. Utrikeshandelsstatistiken för oktober visade att denna utveckling fortsätter då nettot från varuhandeln för tredje gången i år var negativt. Trendskattningen fortsätter att sjunka och har de två senaste månaderna varit under noll. Efter sommaren har ändå en positiv tendens kunnat skönjas då varuexporten ser ut att ha fått lite mer fart. Septemberutfallet har reviderats upp till en tillväxt i årstakt på 11 procent och även utvecklingen i oktober var relativt bra med en tillväxt på 6 procent.

Sveriges största exportmarknader

Land	Värde mkr		Andel %	Förändr 14/13 %
	2014 jan-sep	2013 jan-sep		
Norge	86 736	86 304	10,4	1
Tyskland	85 075	82 717	10,2	3
Storbritannien	60 505	54 209	7,2	12
Danmark	58 506	53 806	7,0	9
Finland	57 726	57 330	6,9	1
USA	57 020	50 476	6,8	13
Nederländerna	41 709	41 597	5,0	0
Belgien	38 249	40 274	4,6	-5
Frankrike	36 518	37 692	4,4	-3
Kina	29 610	29 092	3,5	2
Polen	24 513	21 310	2,9	15
Italien	20 355	18 752	2,4	9

Sveriges största importmarknader

Land	Värde mkr		Andel %	Förändr 14/13 %
	2014 jan-sep	2013 jan-sep		
Tyskland	139 880	133 747	17,1	5
Norge	68 726	70 636	8,4	-3
Nederländerna	62 989	56 480	7,7	12
Danmark	60 570	63 103	7,4	-4
Storbritannien	51 285	45 129	6,3	14
Ryssland	41 819	33 821	5,1	24
Finland	41 372	42 222	5,1	-2
Kina	36 807	32 546	4,5	13
Frankrike	35 871	30 392	4,4	18
Belgien	31 879	29 410	3,9	8
Polen	26 246	24 442	3,2	7
Italien	24 826	23 305	3,0	7

Handelsnetto

Senaste uppgift: oktober 2014

Källa: SCB:s utrikeshandelsstatistik

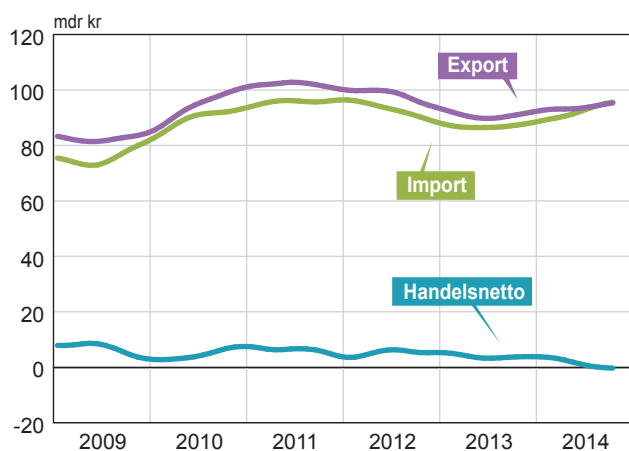
Handelsnettot -0,2 miljarder kronor i oktober

Utrikeshandeln med varor gav ett underskott på 0,2 miljarder kronor under oktober 2014 enligt preliminära beräkningar. För oktober 2013 var överskottet 3,3 miljarder kronor.

Export och import av varor samt handelsnetto

Säsongrensade månadsvärden i löpande priser. Trend.

Miljarder kronor

Varuexportens värde under oktober uppgick till 103,1 miljarder kronor och varuimportens till 103,3 miljarder. Varuexporten har därmed ökat i värde med 6 procent medan varuimporten ökat med 10 procent jämfört med oktober 2013.

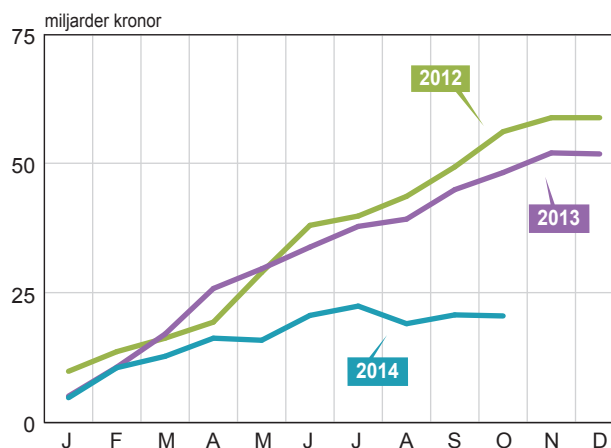
Handeln med länder utanför EU gav ett överskott på 12,0 miljarder kronor medan EU-handeln gav ett underskott på 12,2 miljarder.

Antalet vardagar i oktober var lika många som i oktober 2013. Rensat för säsongpåverkan visar handelsnettot ett underskott på 0,3 miljarder kronor för oktober 2014 och ett underskott på 0,2 miljarder för september 2014. För augusti 2014 visar motsvarande värde ett överskott på 0,1 miljarder kronor.

Sveriges handelsnetto

Ackumulerade månadsvärden från årets början.

Miljarder kronor. Löpande priser

Hittills under året har värdet för varuexporten ökat med 3 procent medan varuimporten ökat med 7 procent. Varuexportvärdet under denna period uppgick till 939,9 miljarder kronor och varuimportvärdet till 919,4 miljarder. Handelsnettot för januari–oktober 2014 gav därmed ett överskott på 20,5 miljarder kronor. För motsvarande månader ett år tidigare noterades ett överskott på 48,2 miljarder kronor.

HANDEL, KONSUMTION OCH TJÄNSTER

Total detaljhandel

Senaste uppgift: oktober 2014

Källa: SCB:s o HUI:s detaljhandelsindex

Detaljhandeln fortsatte att svänga

Försäljningen för totala detaljhandeln vände på nytt uppåt relativt kraftigt i oktober. Säsongrensat och jämfört med månaden innan steg volymen med 1,0 procent. Utvecklingen har varit slagig de senaste månaderna och på grund av den ojämna utvecklingen är det svårt att se någon tydlig tendens i detaljhandelns utveckling. Den stabila uppgången som inledde året kom av sig efter den snabba ökningen i april.

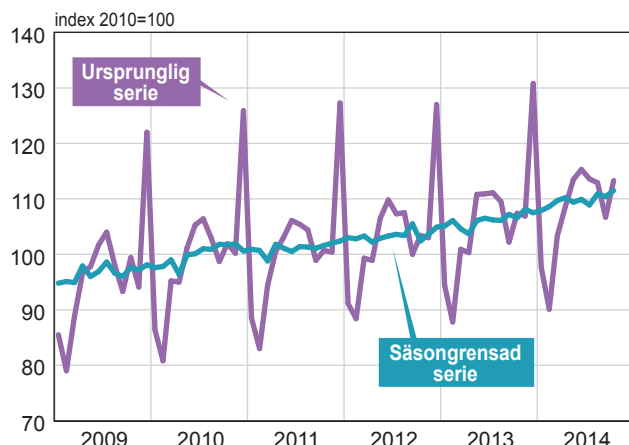
Eftersom både augusti och oktober har uppvisat starka tillväxttakter visar detaljhandeln på en tydlig uppgång för den senaste tremånadersperioden augusti till oktober. Försäljningsvolymen ökade då med 1,4 procent jämfört med den närmast föregående tremånadersperioden. Detta kan jämföras med en svag nedgång för tremånadersperioden maj till juli.

Till skillnad mot den kraftiga uppgången i augusti så bidrog både dagligvaru- och sällanköpshandeln till uppgången i oktober. Dagligvaruhandeln ökade med 0,8 procent och sällanköpshandeln med 1,6 procent. Sett till den senaste tremånadersperioden var skillnaderna dock

större och sällanköpshandeln ökade då med 2,4 procent mot 0,5 procent för dagligvaruhandeln.

Total försäljningsvolym inom detaljhandeln

Säsongrensade månadsdata

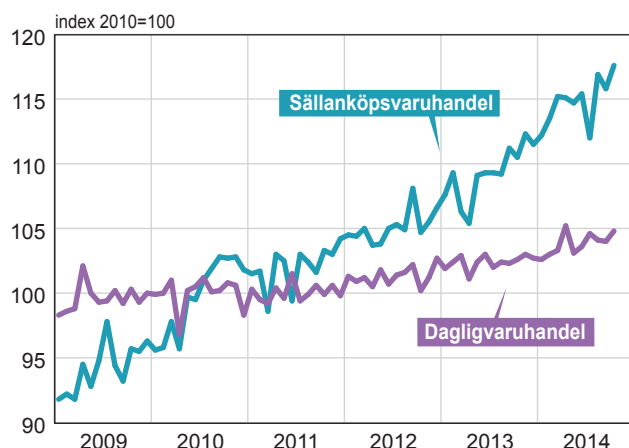

Oktoberutfallet visade snabbare uppgång i årstakt

Den totala detaljhandelsförsäljningen steg med 4,5 procent i kalenderkorrigerad volym och jämfört med motsvarande månad föregående år. Det var klart starkare än i september och tillsammans med uppgången i augusti var det den kraftigaste ökningen sedan i april. Den kraftiga ökningen i april kan möjligen ha blivit uppblåst av att påsken inföll i april i år men i mars 2013, det vill säga att april i år lyftes av påskhandeln medan jämförelsemånaden, april i fjol, inte gjorde det. Det som talar emot detta är att även utvecklingen i mars var klart starkare än den genomsnittliga ökningen i år.

Branschuppdelad försäljningsvolym inom detaljhandeln

Säsongrensade månadsdata

Utvecklingen drogs framförallt upp av den starka elektronikhandeln som steg med 24 procent. Även apotekshandel och möbelhandel bidrog tydligt till uppgången. Mindre bidrag kom också från sport- och fritidshandeln samt handeln med heminredning. Skohandeln fortsatte att gå kräftgång och minskade med 11 procent. Den kraftiga nedgången i skohandeln motverkade, trots branschens begränsade storlek, helt den positiva effekten från övriga klädhandeln som är flera gånger större. Totala beklädnadshandeln var därför i stort sett oförändrad i årstakt.

Noterbart är att prisutvecklingen för den totala detaljhandeln vände nedåt någon gång 2009–2010. Sedan dess har tendensen varit fallande priser och sedan mitten av 2012 har priserna sjunkit varje enskild månad.

Förutom elektronikhandeln, där priserna genomgående faller till följd av den snabba tekniska utvecklingen, visar sig volymökningen i oktober inom såväl sport- och fritidshandeln som beklädnadshandel till fullo ha varit en prisseffekt. I löpande priser minskade omsättningen i båda branscherna, men priserna sjönk ännu mer. Detta innebär att omräknat till volymtermer steg försäljningen för dessa branscher ändå.

Detaljhandel

Försäljningsvolym inom detaljhandeln. Kalenderkorrigerad volymförändring i procent jämfört med motsvarande period föregående år

	okt 2014	jan-okt 2014
Dagligvaruhandel	2,2	1,5
däruv:		
Detaljhandel, mest livsmedel	2,0	1,6
Specialiserad detaljhandel med livsmedel, drycker o tobak	3,0	1,1
Sällanköpsvaruhandel	6,6	5,7
däruv:		
Klädhandel	2,8	1,1
Skohandel	-10,9	-2,7
Möbelhandel	7,7	9,4
Elektronikhandel	23,8	17,4
Järn- och bygghandel	-2,5	0,8
Färghandel	3,8	-1,4
Bokhandel	-7,1	-0,4
Guldsmedshandel	10,4	5,6
Sport- o fritidshandel	4,0	5,2
Postorderhandel	8,8	12,7
Totalt detaljhandel	4,5	3,7

Under-året-utvecklingen fortsatt god

Hittills i år har detaljhandelns försäljning stigit med 3,7 procent jämfört med motsvarande period föregående år. Liksom tidigare bidrog framförallt elektronikhandeln till uppgången hittills i år. Volymutvecklingen lyfts av de ständigt sjunkande prisindexen inom elektronikhandel. Utöver elektronikhandeln var bidragen från möbel- och heminredningshandeln samt livsmedelshandeln förhållandevis stora. Även apotekshandeln, handeln med heminredning samt sport- och fritidshandeln bidrog i viss utsträckning. Noterbart är även att distanshandel via internet och postorder fortsatte att utvecklas starkt med en uppgång på 12,7 procent. Liksom elektronikhandeln präglas distanshandeln av fallande priser och volymutvecklingen blir därför starkare än utvecklingen i löpande priser.

Hushållens konsumtion

Senaste uppgift: oktober 2014

Källa: SCB:s hushållskonsumtionsindikator

Tobias Fagerberg

Konsumtionen låg still i oktober

Hushållskonsumtionen var nästintill oförändrad i oktober, säsongrensat och jämfört med månaden innan. Det svaga resultatet förklaras främst av minskade energiutgifter och en nedgång inom beklädnadshandeln. Även i ett tremånadersperspektiv var utvecklingen svag. Under perioden augusti–oktober ökade hushållskonsumtionen med endast 0,1 procent, korregerat för säsongvariationer och jämfört med närmast föregående tremånadersperiod.

Hushållskonsumtion

Hushållens konsumtionsutgifter. Kalenderkorregerad volymförändring i procent jämfört med motsvarande period föregående år

	okt 2014	jan–okt 2014
Detaljhandel, mest livsmedel	2,4	1,7
Beklädnadshandel	−0,5	0,3
Bostad, elektricitet, gas och uppvärmning	0,2	0,6
Möbler, inredning m.m.	5,0	7,4
Transporter och detaljhandel med och service av motorfordon	0,2	3,4
Post- och telekommunikation	10,4	4,3
Rekreation och kultur	2,5	4,6
Hotell och restaurang	3,2	3,8
Övriga varor och tjänster	6,0	6,0
Hushållens konsumtionsutgifter (exklusive utlandsposter)	1,8	2,5

Även årstakten oförändrad

I årstakt var utvecklingen i oktober precis likadan som i september. Den kalenderkorregerade konsumtionsvolymen var 1,8 procent högre än motsvarande månad förra året. Den grupp som hade starkast utveckling var post- och telekommunikationer, där ökningen var 10 procent. Livsmedelshandeln gick också bra och gav ett starkt bidrag till uppgången i konsumtionen. I oktober 2014 var konsumtionsvolymen av livsmedel 2 procent högre än samma period föregående år.

Fjärrvärmeutgifterna minskade stort jämfört med oktober 2013 och klädhandeln gick fortsatt svagt, framförallt skor och lädervaror.

Personbilshandeln ökade kraftigt tillsammans med övrig varaktig varuhandel. Bland varaktiga varor var det framför allt information- och kommunikationsutrustning som steg. Även konsumtionen av post- och telekommunikationer ökade mycket.

Konsumtionen upp 2,5 procent hittills under 2014

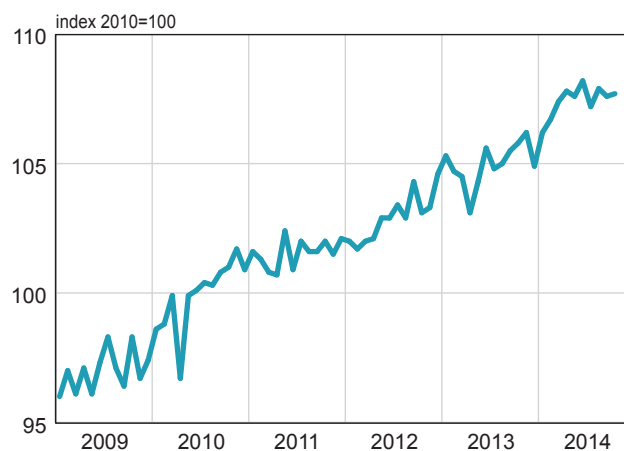
Under de första tio månaderna av 2014 har hushållskonsumtionen utvecklats väl och konsumtionsvolymen har ökat med 2,5 procent jämfört med motsvarande period 2013.

Gruppen möbler och inredningsartiklar har den högsta tillväxten med en uppgång på 7 procent. Även restauranger,

caféer och hotell har utvecklats starkt med en uppgång på 4 procent under 2014. Beklädnadshandeln är den delsektor som ökat minst under 2014 och uppvisar i det närmaste nolltillväxt.

Hushållens konsumtionsindikator

Säsongrensade månadsdata

Personbilar och lastbilar

Senaste uppgift: november 2014

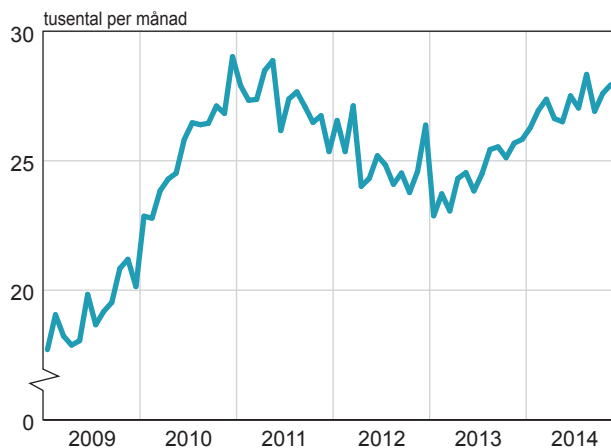
Källa: Trafikanalys och SCB:s fordonssstatistik

Ny uppgång för personbilsregistreringarna

Nyregistreringen av personbilar ökade i november med 1,2 procent, säsongrensat och jämfört med föregående månad. Ökningen följde på en uppgång även i oktober och det var första gången sedan i mars som nyregistreringarna steg två månader i följd. Ur ett tremånadersperspektiv var utvecklingen dock den sämsta i år då registreringen under perioden september–november var 0,5 procent lägre än närmast föregående tremånadersperiod, rensat för säsongseffekter. Detta förklaras av en stor upp- och nedgång i augusti–september och när det svaga septemberutfallet förpassas till jämförelseperioden så kommer utvecklingen att se betydligt bättre ut. Om de två senaste månadernas positiva trend fortsätter så blir fjärde kvartalet riktigt bra.

Nyregistrerade personbilar

Säsongrensade månadsdata

Jämfört med samma månad förra året så var antalet nyregistrerade personbilar i november 2,9 procent högre. Det var den sämsta tillväxten i årstakt hittills under 2014. Efter den mycket goda utvecklingen i början av året har nivån trendmässigt varit i stort sett oförändrad sedan i mars och när den goda utvecklingen från slutet av fjolåret nu ska matchas så är det svårt att upprätthålla en hög tillväxt. Hittills i år har antalet nyregistrerade personbilar ökat med 12 procent jämfört med samma period förra året.

Lastbilsregistreringarna vände upp

Efter den stora nedgången i oktober studsade lastbilsförsäljningen tillbaka i november och ökade med 2,4 procent i säsongrensade värden. Hela nedgången från oktober var därmed återhämtad och den positiva trend som syns efter sommaren ser ut att bestå. Efter att utvecklingen under 2014 visat tecken på stagnation och registreringarna i stort sett bara rört sig i sidled fram till i juli så har hösten inneburit ett lyft. Under perioden september–november var nyregistreringarna 4,3 procent högre än föregående tremånadersperiod, precis samma ökningstakt som förra månaden. Tillväxten i årstakt har efter sommarens dämpning återigen legat på en bra nivå under hösten och i november var uppgången jämfört med samma månad i fjol 9,1 procent. Hittills i år har antalet nyregistrerade lastbilar ökat med 11 procent jämfört med samma period förra året.

Produktionen inom tjänstesektorn

Senaste uppgift: oktober 2014

Källa: SCB:s tjänsteproduktionsindex

Tjänsteproduktionen föll tillbaka

Efter två månader i följd med uppgångar föll tjänsteproduktionsindex tillbaka och minskade i oktober med 0,8 procent, säsongrensat och jämfört med i september. Flera branscher visade minskad produktion, men störst var nedgången för partihandeln som sjönk med noterbara 5,4 procent jämfört med månaden innan. Efter en stark utveckling under årets första halvår sjönk även handeln med motorfordon för fjärde månaden i följd. Detaljhandeln ökade däremot försäljningen och höll emot den totala nedgången för parti- och detaljhandeln. Vid sidan av handeln hade även utbildningsväsendet en svag oktobermånad och minskade med 4,1 procent jämfört med i september. Den bransch som hade den klart starkaste utvecklingen från september till oktober var kultur, nöjen och fritid som ökade med 4,2 procent jämfört med föregående månad. Nöjesbranschen hade dock en svag utveckling i september så uppgången bör delvis ses som en rekyl.

Trots tillbakagången i oktober visar den senaste tremånadersperioden, augusti till oktober, en relativt stark tillväxt med en produktionsvolym som i säsongrensade värden var 1,1 procent högre än perioden innan, det vill säga maj till juli. Det är den bästa tremånadersutvecklingen sedan maj och en tydlig förbättring från förra månaden.

De två branscher som ökade produktionen mest mellan de två senaste tremånadersperioderna är hälso-, sjukvård och omsorg samt företagstjänster som båda ökade med 2,6 procent. Även informations- och kommunikationsföretagen visade en hyfsad tillväxt. Endast två branscher har haft en lägre produktion än föregående tremånadersperiod och det var partihandeln och motorhandeln.

Tjänsteproduktionsindex

Produktionen inom tjänstesektorn. Kalenderkorrigerad volymförändring i procent jämfört med motsvarande period föregående år

	okt 2014	jan–okt 2014
Motorhandel	–0,5	5,8
Partihandel	–0,4	3,1
Detaljhandel	4,5	3,2
Transport och magasinering	–0,9	0,7
Hotell och restaurang	5,4	3,6
Telekommunikation	14,6	5,0
Datakonsultverksamhet o.d.	4,7	5,7
Företagstjänster	2,9	4,8
Kultur, nöje och fritid	3,3	2,2
Total tjänstesektor	2,1	3,3

Dämpad utveckling i årstakt

I och med tillbakagången i oktober dämpades den kalenderkorrigerade utvecklingen i årstakt väsentligt jämfört med föregående månad. Produktionen var 2,1 procent högre än i oktober förra året, vilket var betydligt lägre än motsvarande utveckling för september som var 4,5 procent. Näst efter maj månad var detta den lägsta ökningen i årstakt hittills i år. Även om tjänsteproduktionen tog ett steg tillbaka i oktober så kan den dämpade utvecklingen i årstakt även förklaras av en stark produktion i oktober förra året, vilket ger ett högre jämförelsetal. Den bransch som hade den i särklass starkaste tillväxten jämfört med oktober ifjol var telekommunikation som ökade med 14,6 procent. Även hotell- och restaurangverksamhet och detaljhandeln hade en klart högre produktionsnivå än samma månad förra året. Många branscher uppvisade mindre ökningar, men det var även ett antal branscher som hade lägre produktion än i oktober ifjol, däribland uthyrnings- och resetjänster.

God tillväxt hittills i år

Hittills i år har tjänsteproduktionen ökat med 3,3 procent jämfört med förra årets tio första månader. Tillsammans med augusti är utvecklingstalet det sämsta hittills i år, men de ligger inte långt efter övriga månader samtidigt som värdena är väsentligt högre än 2013. Samtliga branscher har ökat sin produktion hittills i år och störst har uppgången varit för motorhandeln, främst tack vare den kraftiga expansionen under årets första halvår. Även konsultbranscherna har haft en god utveckling på runt 5 procent för både datakonsultverksamhet och telekommunikation. Den enda branschen vars tillväxt hittills i år, jämfört med motsvarande period ifjol, understiger 2 procent är transport och magasinering med en uppgång på 0,7 procent.

Tjänstesektorn i ett branschperspektiv

I månadens fokusartikel beskrivs konjunkturläget för fem branscher inom den privata tjänstesektorn. Samtliga av de fem branscherna har gett positiva signaler under slutet av 2013 och inledningen av 2014, men för flera av dem syns vissa indikationer på en viss avmattning. Konsultverksamheten inom data samt juridik och ekonomi visade dock på en fortsatt uppgång tredje kvartalet.

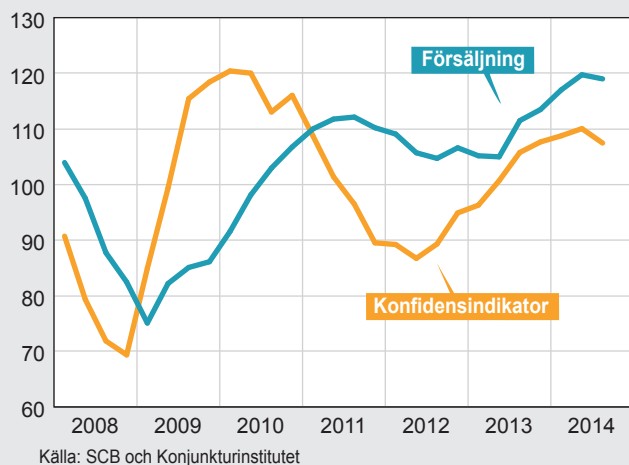
Motorhandel

Motorhandeln har haft en gynnsam utveckling det senaste året men visar nu tecken på en avmattning. Försäljningens volymutveckling vände uppåt tredje kvartalet i fjol och fortsatte därefter stiga fram till och med andra kvartalet i år. Men tredje kvartalet bröts uppgången då volymen minskade med 0,6 procent säsongrensad och jämfört med andra kvartalet. Samtidigt har både näringslivets transportmedelsinvesteringar och hushållens konsumtion av bilar stannat av. Detta styrker tecknen på en avmattning inom motorhandeln. De osäkra utsikterna, såväl inhemska som internationella, har sannolikt dämpat både investerings- och konsumtionsviljan. Särskilt hos hushållen är bilinköpen en del av konsumtionen som kan skjutas på framtiden utan några större negativa effekter för det enskilda hushållet.

Motorhandel

Försäljning, fasta priser, säsongrensad. Index 2010=100

Konfidensindikator, säsongrensad. Medelvärde=100

Tendensen till en avmattning syns även i Konjunkturinstitutets konfidensindikator där uppgången också har brutits. Konfidensindikatorn reagerar normalt tidigare än försäljningen men nu har vändningen skett samtidigt. Att konfidensindikatorn för motorhandeln föll tillbaka tredje kvartalet sammanföll även med att hushållen blev något mindre positiva till att köpa kapitalvaror. De senaste månadsvisa undersökningarna har visat att motorhandelns indikator varit i stort sett oförändrad i slutet av året.

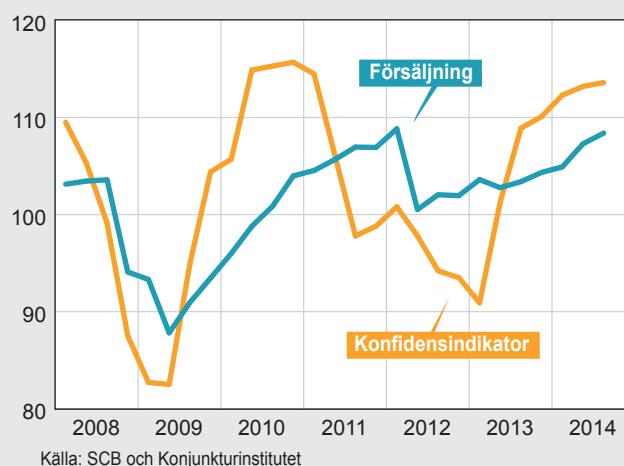
Partihandel

Den volymmässiga försäljningen inom partihandeln steg tredje kvartalet med 1,0 procent jämfört med kvartalet innan. Därmed har volymen ökat stadigt sedan mitten av 2013 och bortsett från några mindre nedgångar har tendensen varit positiv sedan mitten av 2012. De två senaste kvartalen tycks ökningstakten dessutom ha tilltagit. Uppgången andra kvartalet var den starkaste sedan återhämtningsåret 2010, men det följdes ändå upp med en förhållandevis stark uppgång tredje kvartalet. Det kraftiga fallet i början av 2012 gör dock att omsättningsnivån först nu har börjat närma sig den nivå som rådde innan fallet.

Partihandel

Försäljning, fasta priser, säsongrensad. Index 2010=100

Konfidensindikator, säsongrensad. Medelvärde=100

Partihandelsföretagens egna bedömningar av konjunkturläget visar att förtroendet bland företagen börjar mattas av efter en stark uppgång under 2013. Under andra halvåret har utvecklingen varit svagt negativ. Man ska dock inte glömma att konfidensindikatorn i mitten av året låg på en nivå som den bara har varit uppe på vid ett par tillfällen tidigare.

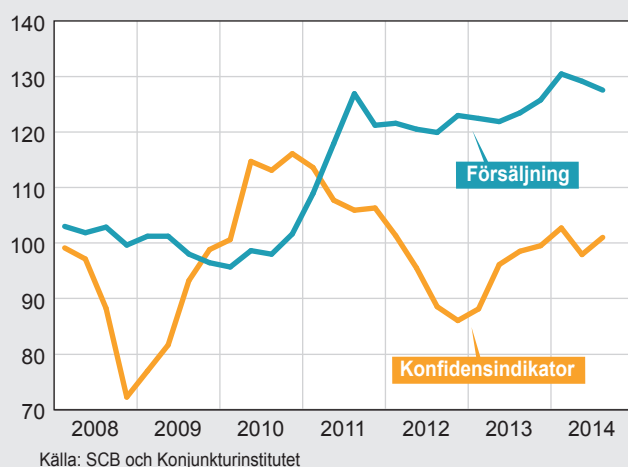
Arkitekt- och teknisk konsultverksamhet

Efter en hygglig utveckling i slutet av 2013 och inledningen av 2014 har försäljningen bland arkitekterna och de tekniska konsulterna minskat i volym två kvartal i rad. Detta speglar inte utvecklingen inom byggbranschen som efterfrågar mycket av branschens tjänster. Där har istället den positiva utvecklingen hållit i sig. Däremot har både gruv- och tillverkningsindustrin fortsatt att gå kräftgång, vilket möjligen kan ha gett avtryck i efterfrågan på tekniska konsulttjänster. Trots de två svaga kvartalen ligger försäljningsnivån för branschen fortfarande något högre än den tidigare toppen 2011.

I FOKUS

Arkitekter och tekniska konsulter

Försäljning, fasta priser, säsongrensad. Index 2010=100
Konfidensindikator, säsongrensad. Medelvärde=100

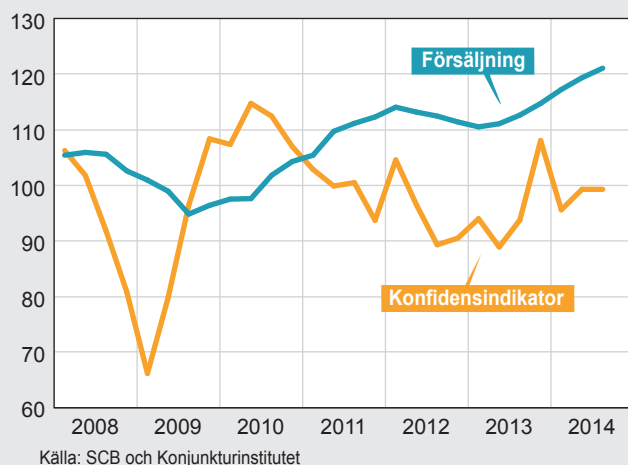
Företagens konjunkturbedömning ger inte någon entydig signal om riktningen. Den tidigare stadiga uppgången tycks visserligen ha tappat farten, men tendensen de senaste kvartalen är inte klar. Tredje kvartalet steg konfidensindikatorn åter över 100 och månadsdata visar att uppgången har fortsatt även efter det. Till skillnad mot många andra branscher började optimismen efter finanskrisen stiga redan i början av 2009 och 2010 var förtroendet större än innan det stora fallet 2007.

Datakonsulter

Försäljningen inom datakonsultbranschen har ökat i en jämn och förhållandevis snabb takt sedan början av 2013 och tredje kvartalet var inget undantag. Volymen steg då 1,4 procent, säsongrensad och jämfört med kvartalet innan. Trots tydliga nedgångar framförallt 2009, men även 2012, är branschen nu uppe på en nivå klart över den som rådde innan nedgångarna. Branschen tycks därmed vara en av de tjänstebanscher som har stått emot finanskrisen och den efterföljande eurokrisen bäst.

Datakonsulter

Försäljning, fasta priser, säsongrensad. Index 2010=100
Konfidensindikator, säsongrensad. Medelvärde=100

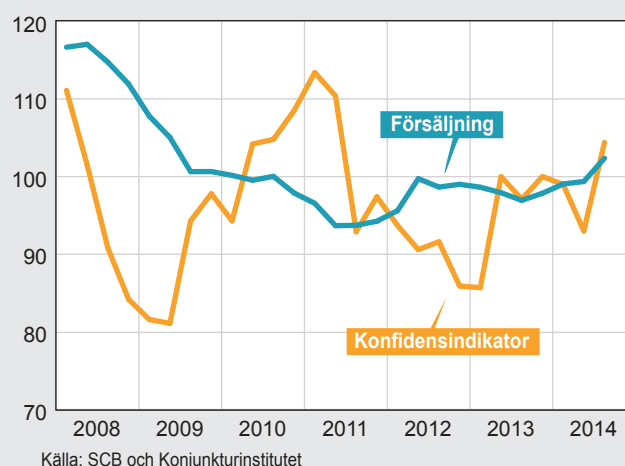
Konfidensindikatorn för branschen är emellanåt ganska ojämn, men bortsett från en ordentlig spik på kurvan fjärde kvartalet 2013 har tendensen varit klart positiv sedan början av 2013. Men till följd av den utdragna nedgången i förtroendet bland datakonsulterna från toppen i mitten av 2010 fram till årsskiftet 2012/2013 ligger konfidensindikatorn bara kring det historiska medelvärdet på 100.

Juridisk och ekonomisk konsultverksamhet

Konsulterna inom juridik och ekonomi tycks ha vaknat till liv det senaste året. Efter att ha ökat i en hygglig takt tre kvartal i rad steg försäljningen i volym rejält tredje kvartal. Detta ska dock ses i ljuset av den branta och ihållande nedgången från 2008 till 2011. Trots uppgången befinner sig branschen ändå på en betydligt lägre nivå än före finanskrisen. I nuläget är branschen tillbaka på till den volymmässiga försäljning som gällde i mitten av 2009 – en nivå som då var den lägsta sedan millennieskiftet.

Juridiska och ekonomiska konsulter

Försäljning, fasta priser, säsongrensad. Index 2010=100
Konfidensindikator, säsongrensad. Medelvärde=100

Konjunkturinstitutets konfidensindikator för branschen varierar emellanåt kraftigt. Men tendensen de två senaste åren tycks ändå vara förhållandevis positiv. Tredje kvartalet hoppade indikatorn upp till 104,4. Konjunkturläget kan därmed ses som något bättre än normalt då det historiska genomsnittet för indikatorn är 100. Månadsdata har dessutom visat att uppgången fortsatt även under fjärde kvartalet. Det är dock en bit kvar till nivåerna i slutet av 2010 och under 2007.

Tomas Thorén, Nationalräkenskaperna

Investeringar inom tjänstesektorn

Senaste uppgift: oktober 2014

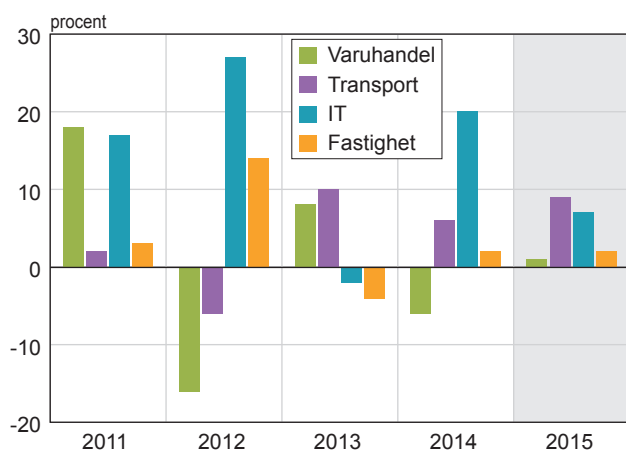
Källa: SCB:s investeringsenkät

Tjänstesektorns investeringar ökar

Investeringsenkäten i oktober visade att investeringarnas utveckling 2014 skiljer sig mellan de olika tjänstesektorerna, men att majoriteten räknar med en ökning jämfört med i fjol. Den investeringstunga transport- och magasineringsbranschen väntas öka investeringsvolymen med 6 procent i år. Företag inom information och kommunikation väntas samtidigt öka sina volymer med 20 procent. Företagstjänstesektorn samt bank- och försäkringsbolag väntas öka med 29 respektive 19 procent. Varuhandeln går mot strömmen och väntas minska investeringarna med 6 procent under 2014.

Investeringar inom tjänstesektorn

Årlig volymförändring i procent. Fasta priser

Planerna inför 2015 är blandade med förväntade ökning för informations- och kommunikationsbranschen samt transport- och magasineringsbranschen medan företagstjänstesektorn tror på en liten nedgång. Bank- och försäkringsbolagen samt varuhandeln räknar med att investeringarna ligger kvar på samma nivåer som i år.

Fastighetsinvesteringarna vänder upp

Efter att ha minskat något i fjol väntas fastighetsbolagens totala investeringar i år öka med 2 procent till 70 miljarder. Investeringarna i bostäder bedöms däremot minska med 5 procent och uppgå till 28 miljarder. Nästa år prognosticerar fastighetsbolagen en volymökning på 2 procent och då spås även investeringarna i bostäder öka.

BYGGMARKNAD

Stabil tillväxt i byggsektorn

Enligt Konjunkturbarometern redovisar företagen inom bygg- och anläggningsverksamhet en fortsatt ökning av orderstockarna för de senaste tre månaderna och bedömningen av orderstockens storlek ligger nu något över

normalnivå. Orderläget är klart bäst för husbyggarna. Byggproduktionen har ökat för såväl hus- som anläggningsbyggare och bland husbyggarna har dessutom sysselsättningen stigit betydligt. Anläggningsbyggarna däremot har dragit ned på personalstyrkan. Husbyggarnas anbudspriser har inte ändrats nämnvärt under perioden, medan anläggningsbyggarna har sänkt sina priser.

Byggföretagen är optimistiska och räknar med fortsatt god tillväxt de närmaste månaderna. Orderstocken väntas fortsätta att växa och såväl produktion som sysselsättning bedöms stiga betydligt. Förväntningarna är genomgående mer optimistiska bland husbyggare än bland anläggningsbyggare. Flertalet företag räknar med oförändrade anbudspriser de närmaste månaderna.

Byggekostnader

Senaste uppgift: november 2014

Källa: SCB:s faktorprisindex för flerbostadshus

Oktober–november 2014 –0,0 procent

Mellan oktober och november 2014 var både faktorprisindex och Entreprenörens kostnader oförändrade. Kostnaderna för Byggmateriel gick upp med 0,1 procent. Störst förändring inom gruppen hade golvmateriel som steg med 0,6 procent. Betongvaror, trävaror, VVS materiel och el-materiel gick upp med 0,1 procent vardera. Övriga byggmaterielpriser var oförändrade.

Faktorprisindex för flerbostadshus

Förändring i procent

	nov 14/okt 14	nov 14/nov 13
Entreprenadkostnader	0,0	1,3
Byggmateriel	0,1	1,2
Löner	0,0	2,4
Maskiner	-0,1	0,6
Transporter, drivmedel, elkraft	-0,5	-2,2
Omkostnader	0,0	1,6
Byggherrekostnader	-0,6	-2,2
Total byggekostnad	0,0	0,9

Gruppen Transporter, drivmedel och elkraft gick ned med 0,5 procent. Inom den gruppen sjönk dieselolja och lastbilstransporter med 1,7 respektive 0,4 procent. Elkraft var oförändrad. Maskinkostnader sjönk med 0,1 procent. Löner och Omkostnader låg stilla.

Byggherrekostnader gick ned med 0,6 procent. Det beror bl.a. på att ränta och projektering sjönk med 5,4 respektive 0,2 procent.

November 2013–november 2014 +0,9 procent

Faktorprisindex steg med 0,9 procent mellan november 2013 och november 2014. Entreprenörens kostnader ökade med 1,3 procent, vilket drog upp totalindex med 1,1 procentenheter. Löner och Omkostnader gick upp med 2,4 respektive 1,6 procent och Maskiner med 0,6 procent.

Priset på Byggmateriel ökade med 1,2 procent. Gruppen Transporter, drivmedel och elkraft sjönk med 2,2 procent, delvis beroende på att dieselolja föll med 4,7 procent.

Byggherrekostnader gick ned med 2,2 procent på årsbasis, främst beroende på att räntan sjönk med 25,1 procent. Byggherrekostnader påverkade totalindex nedåt med 0,2 procentenheter.

NÄRINGSLIV

Produktionen i näringslivet

Senaste uppgift: oktober 2014

Källa: SCB:s produktionsindex över näringslivet

Tobias Fagerberg

Små förändringar inom näringslivet

Efter en svag positiv utveckling i augusti och oförändrad nivå i september så vände produktionen i oktober nedåt med en minskning på 0,4 procent, korrigerat för säsongseffekter. Industriproduktionen hade den starkaste utvecklingen med en ökning på 0,7 procent jämfört med föregående månad. Tjänsteproduktionen vände sin positiva trend och minskade något i oktober medan byggproduktionen ökade.

Produktionen i näringslivet

Förändring i procent

	okt 14/ sep 14 ¹⁾	aug-okt 14/ maj-jul 14 ¹⁾	okt 14/ okt 13 ²⁾
Industri inkl. energi	0,7	-0,6	0,5
Bygg	0,6	1,3	10,4
Tjänster	-0,8	1,1	2,0
Totalt	-0,4	0,7	2,3

1) Säsongrensat och kalenderkorrigerat

2) Kalenderkorrigerat

Positiv utveckling på tremånadersbasis

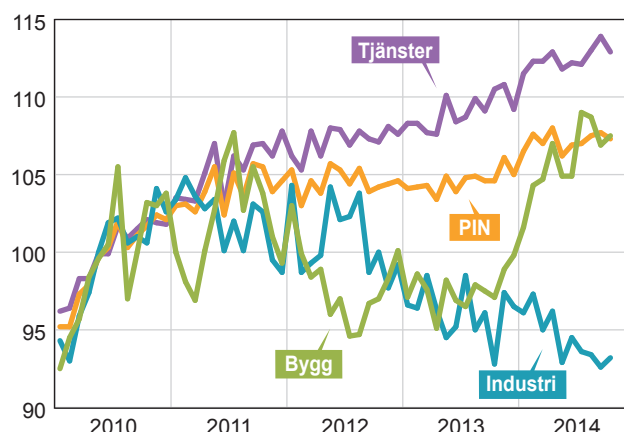
Under perioden augusti-oktober ökade produktionen inom näringslivet med 0,7 procent, i säsongrensade tal, jämfört med närmast föregående tremånadersperiod maj-juli. På tremånadersbasis hade delsektorerna omvänd utveckling jämfört med utvecklingen på månadsbasis. Industrisektorn stod för den största minskningen med 0,6 procent. Tjänsteproduktionen, som är den största delsektorn, bidrog mest till ökningen och stod för en uppgång på 1 procent.

Stark utveckling jämfört med föregående år

Hittills i år har näringslivets produktion i kalenderkorrigerade tal ökat med 2 procent jämfört med motsvarande period föregående år. Den ackumulerade årsutvecklingen minskade med 0,3 procentenheter jämfört med föregående månad. Den största delen av uppgången kommer ifrån tjänsteproduktionen som ökat med 3 procent. Industriproduktionen har däremot gått svagt men har den senaste månaden återhämtat sig något. I oktober ökade den med en halv procent jämfört med samma månad föregående år och hittills i år har den sjunkit med 1,5 procent.

Näringslivets produktionsutveckling

Säsongrensade värden. Index 2010=100

PRISER

Konsumentpriser

Senaste uppgift: november 2014

Källa: SCB:s konsumentprisindex

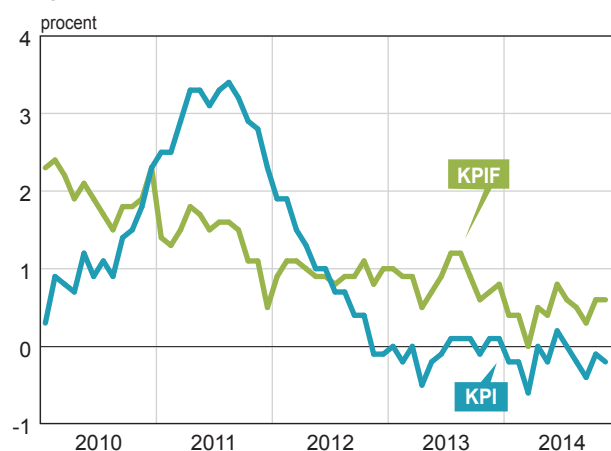
Gissele Milanovici

Lägre inflationstakt

Inflationstakten, det vill säga förändringen i KPI under de senaste tolv månaderna, var -0,2 procent i november, vilket är en nedgång från föregående månad då den var -0,1 procent. Till inflationstakten bidrog minskade räntekostnader (-9,9 procent) med 0,5 procentenheter och lägre priser på el (-4,2 procent) med 0,2 procentenheter. Nedgången motverkades av höjda hyror (1,7 procent) samt prishöjningar på livsmedel och alkoholfria drycker (1,3 procent) som påverkade uppåt med 0,2 procentenheter vardera.

Inflationstakten

Procentuell förändring jämfört med motsvarande månad föregående år

Från oktober till november sjönk KPI med 0,1 procent. Till månadsförändringen påverkade prissänkningar på utrikes flygresor (-17,5 procent, paketresor (-10,3 procent), drivmedel (-1,8 procent) och räntekostnader (-1,7 procent)

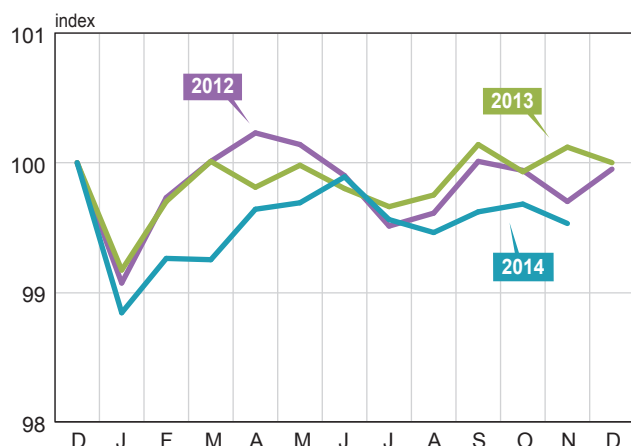
som vardera påverkade 0,1 procentenhet nedåt. Nedgången motverkades av prishöjningar på kläder och skor (1,1 procent) som påverkade uppåt med 0,1 procentenhet.

Underliggande inflationen oförändrad

Den underliggande inflationstakten enligt måttet KPIF (KPI med fast ränta) var 0,6 procent i november, oförändrat från oktober. Även från oktober till november var KPIF oförändrat.

Konsumentprisernas utveckling

December föregående år = 100

Inflationstakten enligt KPI med konstant skatt (KPI-KS) och KPIF med konstant skatt (KPIF-KS) var -0,3 respektive 0,5 procent i november 2014. Föregående månad låg inflationstakten för KPI-KS på -0,2 procent medan den för KPIF-KS var 0,5 procent.

Konsumentprisernas förändring

November 2014

	Förändring från		Bidrag till förändring sedan nov 2013 ¹⁾
	Föregående månad	nov 2013	
Livsmedel och alkoholfria drycker	0,2	1,3	0,2
Alkoholhaltiga drycker och tobak	0,0	1,1	0,0
Kläder och skor	1,1	-0,4	0,0
Boende	-0,1	-1,5	-0,4
Inventarier och hushållsvaror	0,3	-0,3	0,0
Hälsö- och sjukvård	-0,3	0,5	0,0
Transport	-1,3	-0,7	-0,1
Post och telekommunikationer	-0,1	-2,8	-0,1
Rekreation och kultur	-0,5	0,0	0,0
Utbildning	0,3	2,4	0,0
Restauranger och logi	0,3	1,8	0,1
Div varor och tjänster	0,3	1,0	0,1
KPI totalt	-0,1	-0,2	-0,2

1) Procentenheter

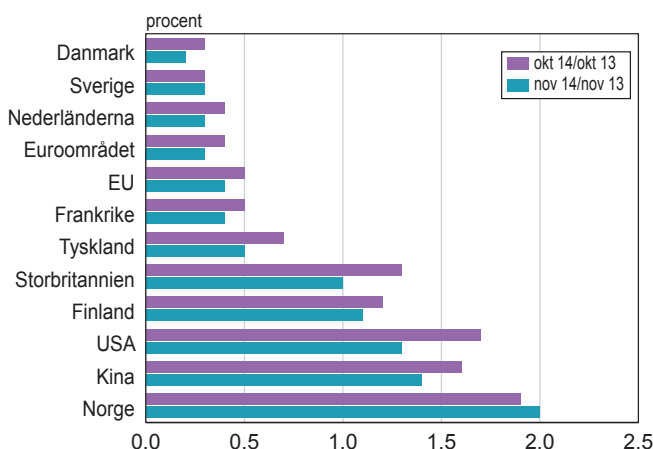
Lägre inflation i EU

Inflationstakten enligt det europeiskt harmoniserade måttet HIKP var i Sverige 0,3 procent i november. Sveriges Det var i paritet med inflationstakten i EU på 0,4 procent, och euroländerna på 0,3 procent. För båda områdena innebar det en nedgång med 0,1 procentenhet sedan föregående månad. HIKP-inflationen i Finland och Danmark sjönk från 1,2 till 1,1 procent respektive 0,3 till 0,2 procent från oktober till november. I Norge ökade inflationstakten från

1,9 i oktober till 2,0 i november. Islands HIKP-inflation sjönk kraftigt från 1,0 procent i oktober till -0,6 procent i november.

Inflationstakten i olika länder

EU-länder och Norge enligt HIKP

Den lägsta HIKP-inflationen i EU återfanns i november i Bulgarien (-1,9 procent) och Grekland (-1,2 procent). Den högsta HIKP-inflationen återfanns i Rumänien och Österrike (båda 1,5 procent).

Inflationen i Kina fortsatt nedåt och sjönk från 1,6 procent i oktober till 1,4 procent i november, det lägsta värdet sedan början på 2010

Priserna i producent-, export- och importleden

Senaste uppgift: oktober 2014

Källa: SCB:s producentprisindex

Producentpriserna steg svagt i oktober

Producentpriserna totalt steg med 0,2 procent mellan september och oktober. På hemmamarknaden steg priserna med 0,3 procent medan de var oförändrade på exportmarknaden. Under samma period sjönk priserna på importmarknaden med 0,5 procent.

Lägre pris på råolja bidrog starkt till nedgången på importmarknaden. Priserna på råolja har sjunkit fyra månader i rad och har inte varit så låga sedan november 2010. På hemmamarknaden bidrog främst en säsongsnormal ökning av fjärrvärmepriserna till uppgången. Uppgången motverkades av lägre elpriser. I övrigt noterades endast mindre prisförändringar inom ett flertal produktgrupper på samtliga marknader mellan september och oktober.

Priserna för inhemsk tillgång, det vill säga producentpriserna på hemmamarknaden tillsammans med importpriserna, sjönk med 0,1 procent från september till oktober.

Jämfört med oktober förra året har producentpriserna totalt ökat med 2,1 procent. Under samma period har priserna ökat med 4,1 procent på exportmarknaden och 2,3 procent på importmarknaden. På hemmamarknaden har priserna stigit med 0,2 procent jämfört med oktober förra året. Priserna för inhemsk tillgång har stigit med 1,2 procent under samma period.

ARBETSMARKNAD

Sysselsättning och arbetslöshet

Senaste uppgift: november 2014

Källa: SCB:s arbetskraftsundersökningar

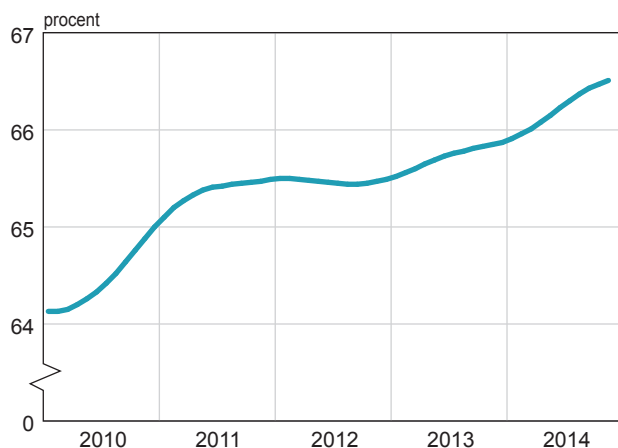
Cecilia Westin

Antalet sysselsatta i åldern 15–74 år var 4 786 000 i november 2014, icke säsongrensade, en ökning med 81 000 jämfört med november 2013. Sysselsättningsgraden ökade under samma period med 0,6 procentenheter och uppgick till 66,2 procent. Antalet arbetslösa var 380 000 vilket motsvarar en arbetslöshet på 7,4 procent. Antalet arbetade timmar ökade med 2,2 procent och uppgick i genomsnitt till 161,8 miljoner per vecka. Säsongrensade och utjämnade data visar på en fortsatt ökning av antalet sysselsatta samt en arbetslöshet på 7,9 procent.

Arbetsförmedlingens arbetsmarknadsstatistik visar på en fortsatt minskning av inskrivna arbetslösa. I november 2014 var 374 000 personer inskrivna som arbetslösa, en minskning med 28 000 personer jämfört med november 2013. Antalet personer varslade om uppsägning fortsätter att minska, en utveckling som pågått sedan halvårsskiftet 2013. Antalet nya lediga platser uppgick till 65 000, vilket är 15 000 fler än för ett år sedan. I november fick 38 000 personer ett arbete, en minskning med 6 000 jämfört med samma månad föregående år.

Sysselsättningsgrad

Ålder 15–74 år. Sysselsatta som andel av befolkningen. Säsongrensade och utjämnade månadsvärden

Ökad sysselsättning bland utrikes födda

I november 2014 var antal sysselsatta i åldern 15–74 år 4 786 000, icke säsongrensade. Det innebär en ökning med 81 000 jämfört med samma månad förra året, varav 66 000 var utrikes födda. Bland männen uppgick antal sysselsatta till 2 524 000, en ökning med 55 000 jämfört med samma månad i fjol. Antal sysselsatta kvinnor var 2 262 000. Sysselsättningsgraden uppgick till 66,2 procent, en ökning med 0,6 procentenheter. Bland männen var sysselsättningsgraden 68,9 procent, en ökning med 0,9 procentenheter.

Bland kvinnorna var sysselsättningsgraden 63,4 procent.

I förhållande till närliggande månader visar säsongrensade och utjämnade data på en fortsatt ökning av både antalet och andelen sysselsatta. I november uppgick antalet sysselsatta till 4 806 000, vilket motsvarar en sysselsättningsgrad på 66,5 procent.

Ökning av antalet anställda

I november 2014 uppgick antalet anställda till 4 292 000, icke säsongrensade. Jämfört med november 2013 är det en ökning med 74 000. Antalet anställda män var 2 167 000, en ökning med 50 000 och antalet anställda kvinnor var 2 125 000.

Även säsongrensade och utjämnade data visar på en ökning av antalet anställda jämfört med de senaste månaderna.

Arbetade timmar ökade med 2,2 procent

Det totala antalet arbetade timmar i november 2014 uppgick i genomsnitt till 161,8 miljoner per vecka, enligt icke säsongrensade data. När hänsyn tagits till skillnader i helger och ledigheter är det en ökning med 2,2 procent jämfört med november 2013.

Arbetsmarknad					
	Antal sysselsatta, 1 000-tal		Antal arbetade timmar, 10 000-tal		Ant. arbetslösa 1 000-tal
	2013	2014	2013	2014	2013 2014
jan	4 578	4 619	13 210	12 350	421 436
feb	4 597	4 648	15 160	15 490	427 433
mar	4 643	4 701	14 870	15 830	448 440
apr	4 642	4 698	15 090	14 500	445 445
maj	4 667	4 746	14 650	15 520	417 413
jun	4 815	4 870	14 640	14 460	484 493
jul	4 905	4 982	9 530	9 890	382 380
aug	4 766	4 863	12 230	12 500	377 389
sep	4 708	4 809	16 010	16 360	382 371
okt	4 746	4 772	16 240	16 320	374 389
nov	4 704	4 786	15 780	16 180	382 380
dec	4 680		13 720		380

Uppgifterna baserar sig på åldersindelningen i AKU, dvs. 15–74 år, och antal arbetslösa inkluderar heltidsstuderande som sökt och kunnat ta arbete.

Säsongrensade och utjämnade data visar på en viss ökning av antalet arbetade timmar. I november 2014 uppgick antalet arbetade timmar till i genomsnitt 146,0 miljoner per vecka.

Små förändringar av arbetslösheten

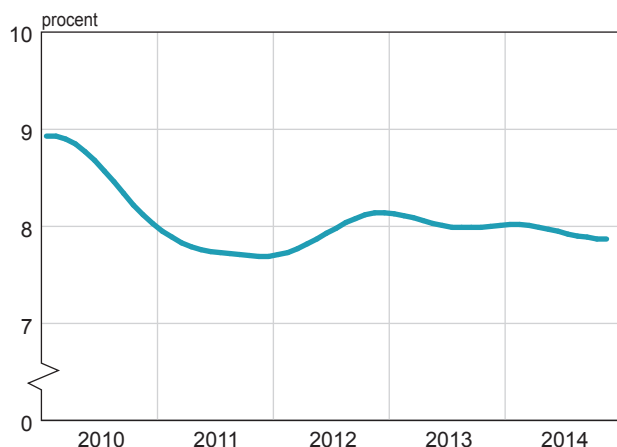
I november 2014 var antalet arbetslösa i åldern 15–74 år 380 000, icke säsongrensade, vilket motsvarar en arbetslöshet på 7,4 procent. Antalet arbetslösa män var 204 000 och antalet arbetslösa kvinnor var 176 000. För männen motsvarar det en arbetslöshet på 7,5 procent och för kvinnorna 7,2 procent. Bland ungdomar i åldern 15–24 år var 138 000 arbetslösa och av dessa var 65 000 heltidsstuderande. Andelen arbetslösa ungdomar var 22,0 procent av arbetskraften.

Säsongrensade och utjämnade data visar endast på små förändringar av antalet och andelen arbetslösa. I november 2014 uppgick antalet arbetslösa till 410 000,

vilket motsvarar ett arbetslöshetstal på 7,9 procent. Bland ungdomar i åldern 15–24 år var arbetslöshetstalet 23,0 procent i november 2014.

Relativ arbetslöshet

Ålder 15–74 år. Inkl. heltidsstuderande som sökt arbete.
Säsongrensade och utjämnade månadsvärden

Minskning av antalet inskrivna arbetslösa

Antalet inskrivna arbetslösa, som utgörs av de öppet arbetslösa och sökande i program med aktivitetsstöd, uppgick i november 2014 till 374 000. Jämfört med november 2013 är det en minskning med 28 000 personer. Bland de inskrivna arbetslösa var 195 000 öppet arbetslösa och 179 000 personer deltog i program med aktivitetsstöd. Antalet nya lediga platser som anmälades till landets arbetsförmedlingar var 65 000, vilket är 15 000 fler än motsvarande månad föregående år. Under november 2014 fick 38 000 personer ett arbete vilket är 6 000 färre än november 2013. Antalet varslade uppgick till 4 000, en minskning med 1 500 jämfört med november 2013.

FINANSMARKNAD

Justerad räntebana

Riksbanken meddelade på tisdagen att de som väntat låter styrräntan vara oförändrad på noll procent. Räntebanan justeras dock något och direktionen gör bedömningen att en höjning inte blir aktuell förrän under andra halvan av 2016, alltså något senare än det tidigare beskedet om första halvan. Riksbankschefen Stefan Ingves håller också dörren öppen för ytterligare åtgärder för att göra penningpolitiken mer expansiv vid behov. Sådana åtgärder skulle enligt Ingves kunna innehålla köp av värdepapper, negativ reporänta och möjligen valutaintervention. De långa svenska räntorna föll med ca 6 punkter efter beskedet de korta räntorna sjönk marginellt med 0,007 procentenheter.

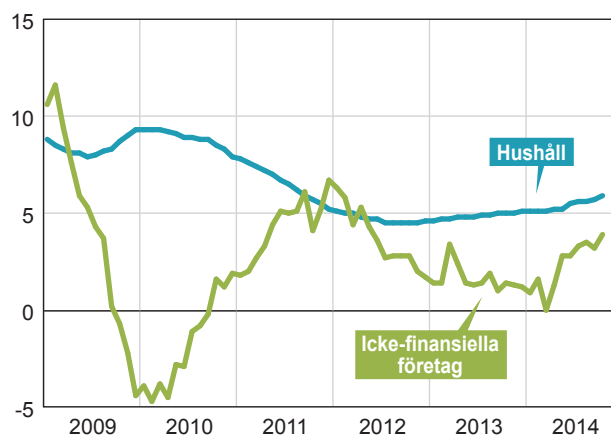
Kronan har hittills i december försvagats mot flera viktiga valutor med noterade genomsnittskurser fram till 17 december på 9,34 för EUR, 11,80 för GBP och 7,53 för USD.

Ras för rubeln

Efter att den ryska rubeln sedan årsskiftet förlorat 45 procent av sitt värde gentemot dollarn höjde landets centralbank styrräntan med 6,5 procentenheter till 17 procent. Rubeln stärktes något initialt men fortsatte sedan att falla till bottenivå 0,116 RUB/SEK. Den ryska ekonomin påverkas starkt av det fallande oljepriset. Priset på Brentolja sjönk under 60 dollar per fat vid mitten av månaden.

MFI:s utlåning

Årlig tillväxttakt, procent

Sjunkande börskurser

Den ryska turbulensen och svaga globala konjunkturutsikter satte tydliga spår på även på de globala aktiemarknaderna. Stockholmsbörsen öppnade månaden positivt och var uppe och vände på rekordnivåer innan den vände ner. Vid stängning den 17 december var Affärsvärldens generalindex ner med 3,07 procent. Dow Jones och Nasdaq backade på indikationer om kommande räntehöjningar, sammantaget gick de ner med 2,64 respektive 3,07 procent från månadsskiftet.

Även Nikkei i Japan inledde positivt för att sedan vända nedåt. Nikkei hade backat med 3,67 procent den 17 december. Hangseng i Hong Kong stängde 5,84 procent ned samtidigt som Shanghai Composite Index var upp med 14,1 procent.

Andreas Hörnqvist och Jon Smedsaas,

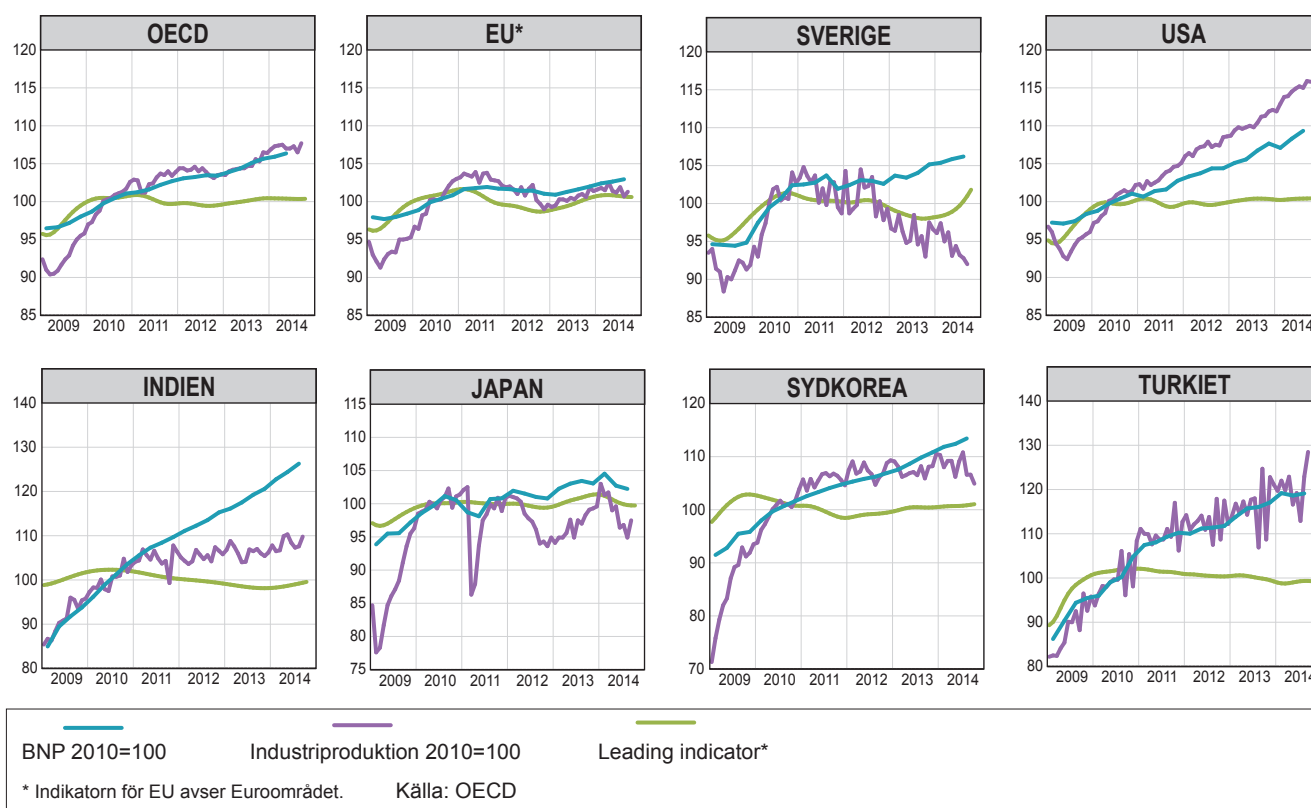
Finansmarknadsstatistik

Ekonomisk statistik – januari

	Datum	Avser period
Inregistrering av fordon	02	dec
Industrins orderingång	09	nov
Industriproduktionsindex	09	nov
Tjänsteproduktionsindex	09	nov
Indikator över hushållens konsumtionsutgifter	13	nov
Konsumentprisindex	13	dec
Produktionsindex över näringslivet	13	nov
Småhusbarometern	15	dec
Arbetskraftsundersökningen	22	dec
Export, import och handelsnetto	27	dec
Producentprisindex	27	dec
Detaljhandelns försäljning	29	dec
Arbetskostnadsindex, privat sektor	30	nov

INTERNATIONELL UTBLICK

Konjunkturindikatorer för några länder och -områden

Efter några turbulenta år i spåren av finanskrisen så stabiliserades den indiska BNP-tillväxten 2012–2013 på en betydligt lägre nivå än innan krisen. Under 2014 har tillväxten stegrats något och BNP har växt med i genomsnitt 1,5 procent från kvartal till kvartal. Indiens ledande indikator har efter ett och ett halvt år med negativ utveckling vänt upp sedan årsskiftet och har de senaste månaderna förbättrats snabbt. Indikatorns utveckling tyder på att den indiska tillväxten kommer att fortsätta uppåt.

Den japanska ekonomin har efter ett hyggligt 2013 försvagats betydligt under innevarande år. BNP ökade visserligen kraftigt första kvartalet men det förklarades huvudsakligen av att hushållen passade på att öka konsumtionen innan momshöjningen i april. Därefter har BNP sjunkit två kvartal i rad vilket innebär att Japan åter befinner sig i recession. Industriproduktionen har haft en ännu svagare utveckling och årets nedgång har inneburit att fjolårets uppgång har utraderats. Även den ledande indikatorn har backat under året och ligger sedan i juli under 100 vilket indikerar ett svagt konjunkturläge. Efter att ha sjunkit i hög takt under första halvåret har nedgångstakten saktat in de senaste månaderna vilket kan vara ett tecken på att konjunkturen är på väg att stabiliseras.

I Sydkorea har ekonomin efter några års avmattning

växlat upp de senaste åren. Under 2014 har tillväxten fortsatt att stegas och den nuvarande utvecklingen pekar mot att årets BNP-ökning hamnar runt 3,5 procent. Det är knappast industriproduktionen som driver tillväxten för den har i stort sett varit oförändrad de senaste åren och de senaste månaderna har utvecklingen pekats nedåt. Den ledande indikatorns utveckling tyder på att den koreanska ekonomin kommer att fortsätta stärkas. Indikatorn har ökat i stadig takt i snart tre år och ligger en bra bit över 100-strecket vilket indikerar att tillväxten den närmaste tiden blir högre än det historiska genomsnittet.

I Turkiet återhämtades ekonomin på ett mycket imponerande sätt efter finanskrisen men därefter har tillväxten mattats betydligt och under 2014 har inbromsningen tilltagit. Året inleddes visserligen starkt men andra kvartalet var synnerligen svagt då BNP sjönk. Tredje kvartalet bjöd inte heller på någon vidare återhämtning då BNP bara ökade måttligt. Den turkiska industriproduktionen gick dåligt under första halvåret men vände kraftigt upp efter sommaren vilket kan verka hoppningivande. Den ledande indikatorn pekar dock åt ett annat håll då den tendens till ökning som syntes under våren har kommit av sig. De senaste månaderna har indikatorn varit i stort sett oförändrad på en nivå som indikerar tillväxt under trend.

INTERNATIONELL UTBLICK

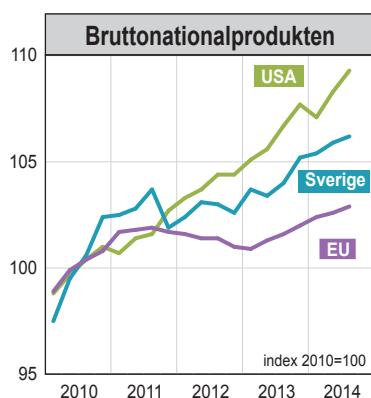
BNP

Efter en utdragen recession har EU-områdets BNP ökat de sex senaste kvartalen, men ekonomin har fortfarande svårt att få upp farten. Tredje kvartalet växte BNP med 0,3 procent vilket var i linje med den senaste tidens genomsnitt. Tyskland har saktat in rejält under 2014 och de två senaste kvartalen har tillväxten där legat runt noll. Istället är det Storbritannien som tagit över ledarrollen och återhämtningen där har nu kommit så långt att även tillväxten i årstakt börjat uppvisa hyggliga tal, tredje kvartalet låg den på 3 procent. Ett annat glädjeämne är krislandet Spanien där BNP de senaste kvartalen växt klart mer än EU-snittet.

I Norden är det Sverige och Norge som går bäst och båda noterade BNP-tillväxt i årstakt på runt 2 procent tredje kvartalet. I Danmark har tillväxten varit svag under en längre tid men tredje kvartalet innebar ett lyft då BNP ökade i den högsta takten på ett år. Finland befinner sig alltså i en djup lågkonjunktur men de två senaste kvarta-

talen har inneburit en liten ljusning då BNP åtminstone slutat sjunka.

Den amerikanska ekonomin fortsätter att visa styrka och efter första kvartalets tillfälliga dipp har tillväxten det senaste halvåret varit den högsta på flera år.

Bruttonationalprodukten

	Index 2010=100	Förändr. från föregående kvartal, %	Förändr. från motsv kv föreg år, %
EU	102,9	0,3	1,3
Danmark	101,0	0,5	0,9
Finland	100,1	0,2	0,0
Frankrike	103,3	0,3	0,4
Spanien	97,6	0,5	1,7
Storbritannien	107,7	0,8	3,0
Sverige	106,2	0,3	2,1
Tyskland	106,0	0,1	1,2
Norge	107,2	0,5	2,0
USA	109,3	1,0	2,4
Japan	102,2	-0,5	-1,2
OECD	106,4	0,4	1,9

Avser tredje kvartalet för alla utom OECD som avser andra kvartalet.
Källa: OECD

EU-barometern

Konjunkturbarometern för både EU och euroområdet tycks ha stabiliserats efter nedgången under sommaren och början av hösten. Efter uppgången i oktober så höll sig konfidensindikatorn i stort sett oförändrad (-0,1 enheter till 104,1 i EU och +0,1 enheter till 100,8 i euroområdet). Bilden var dock något splittrad, medan industriindikatorn steg klart och tjänsterna stod stilla sjönk indikatorn för hushållen och byggindustrin. Nedgången inom byggindustrin var framförallt markerad inom euroområdet. Vidare steg detaljhandeln inom euroområdet tydligt, medan den sjönk tillbaka något i EU. Även geografiskt var utvecklingen delad där Tyskland tycks vara inne i en mindre svacka, men där Frankrike hoppa upp till högsta indexen på över ett år och även Spanien tog ett steg uppåt.

Internationella ekonomiska indikatorer

		Danmark	Finland	Storbr.	Sverige	Tyskland	USA	EU ¹⁾	OECD
BNP ²⁾									
Förändr. föreg. kv.	%	0,5	0,2	0,8	0,3	0,1	1,0	0,3	0,5
Förändr. 4 kv.	%	0,9	0,1	3,0	2,1	1,2	2,4	1,3	1,7
Industriproduktion ³⁾									
Förändr. föreg. mån.	%	2,1	0,2	-0,1	-0,9	0,2	-0,1	0,1	1,1
Förändr. 12 mån.	%	-2,8	-1,2	1,1	-3,9	1,5	4,0	0,8	2,0
KPI ⁴⁾									
Förändr. föreg. mån.	%	0,1	-0,2	0,1	0,1	-0,3	-0,3	0,0	0,1
Förändr. 12 mån.	%	0,3	1,2	1,3	0,3	0,7	1,7	0,5	1,7
Arbetslöshet ⁵⁾	%	6,4	8,9	5,9	8,1	4,9	5,8	10,0	7,2
Förändr. föreg. mån.	procentenheter	-0,1	0,1	-0,1	0,3	-0,1	0,0	0,0	-0,1
Förändr. 12 månader	procentenheter	-0,4	0,6	-1,7	0,2	-0,2	-1,2	-0,7	-0,6
Kort ränta ⁶⁾	%	0,30	0,08	0,53	0,05	0,08	0,13	0,08	..
Förändr. föreg. mån.	procentenheter	0,00	0,00	-0,01	-0,09	0,00	0,01	0,00	..
Förändr. 12 månader	procentenheter	0,05	-0,14	0,03	-0,87	-0,14	0,01	-0,14	..
Lång ränta ⁷⁾	%	1,13	0,90	2,27	1,14	0,72	2,33	1,62	..
Förändr. föreg. mån.	procentenheter	0,17	-0,11	0,00	-0,16	-0,07	0,03	-0,07	..
Förändr. 12 månader	procentenheter	-0,80	-1,04	-0,48	-1,16	-0,96	-0,39	-1,55	..

1) EU28 men för kort och lång ränta avses euroområdet 2) Tredje kvartalet 3) Sverige och OECD september, övriga oktober 4) Harmoniserat konsumentprisindex (HICP) för EU-länderna. Oktober
5) USA november, Storbritannien augusti, övriga oktober 6) November 7) Danmark oktober, övriga november
Källa: OECD, Eurostat

INTERNATIONELL UTBLICK

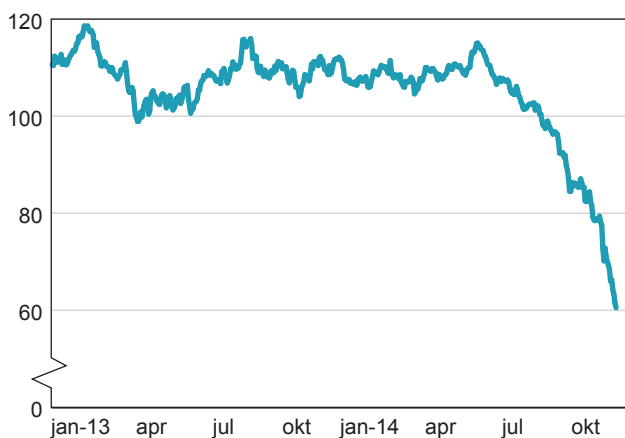
Dramatiskt fall i oljepriset

Priset på råolja har fluktuerat mycket under 2000-talet men de senaste åren har inneburit en relativt stabil utveckling. Från början på 2011 fram till i somras låg oljepriset mestadels i intervallet 100–120 US dollar per fat. Sedan slutet på juni har det dock sjunkit i mycket snabb takt och efter att oljekartellen OPEC i slutet av november beslutade att hålla produktionen oförändrad så har prisfallet tilltagit. De senaste dagarna har priset för nordsjöoljan Brent legat runt 60 dollar vilket innebär i det närmaste en halvering jämfört med för ett halvår sedan.

Enligt oljeanalytikerna förklaras prisrasen av att både utbudet och efterfrågan på olja har skiftat. Skifferoljeboomen i USA har i kombination med OPEC-ländernas höga produktionsnivå inneburit att oljeproduktionen i världen varit mycket hög de senaste åren. Med Europa i en djup lågkonjunktur och en nedväxling av tillväxten i Kina har efterfrågan samtidigt sjunkit och det har uppstått en hårdare konkurrens bland säljarna. En ytterligare delförklaring är att den amerikanska dollarn ökat mycket i värde. Det har medfört att priset ökat för de som använder andra valutor för att köpa olja vilket lett till lägre efterfrågan och ytterligare prispress.

Oljeprisets utveckling

Brent, USD per fat

Källa: Macrobond

Vid tidigare prisfall har OPEC begränsat produktionen för att stabilisera prisnivån. Denna gång har man dock valt en annan väg och accepterar en lägre vinst per fat för att behålla sina markandsandelar. Ett skäl till detta är att Opecs andel av den globala produktionen har sjunkit vilket gjort att man har mindre möjlighet än tidigare att styra utbudet. OPEC-länderna, med Saudiarabien i spetsen, har dessutom förhållandevis låga produktionskostnader vilket gör att utvinningen är lönsam även vid en lägre prisnivå. De som får ta den värsta smällen är istället länder med höga produktionskostnader, i första hand USA. Vissa analytiker spekulerar i att OPECs plan är att hålla

oljepriset på en låg nivå de närmaste åren för att göra en del av skifferoljeproduktionen i USA olönsam. När de svagare producenterna slås ut räknar man sedan med att priset ska stiga igen.

Förutom USA drabbas även Norge hårt av oljeprisfallet då utvinningskostnaden för den norska djuphavsoljan är betydligt högre än vid konventionell oljeutvinning. Den norska oljeindustrin är pressad av höga kostnader och den senaste tiden har ett flertal planerade projekt lagts på is och tusentals personer har sagts upp. Hela den norska ekonomin är i hög grad beroende av oljeinvesteringarna som enligt norska statistikbyrån SSB väntas minska med 14 procent nästa år. Norges riksbank sänkte nyligen räntan för att stötta tillväxten och signalerade att fler sänkningar kan bli aktuella 2015.

Med undantag för de länder som är beroende av oljeexport så är ett lägre oljepris något positivt eftersom det frigör resurser till annat än oljekonsumtion. Bland de största vinnarna är konsumenterna som tjänar på lägre bränslekostnader. Det bör gynna handeln samt den del av tjänstesektorn som vänder sig till privatpersoner. I vissa länder, exempelvis Sverige, äts dock en stor del av vinsten upp av att valutan tappat mycket i värde mot dollarn. Globalt sett bedöms oljeprisfallet trots det innebära en relativt stark ekonomisk stimulans. IMF-chefen Christine Lagarde sade i ett uttalande i början på december att oljeprisfallet är bra för världsekonomin och spådde att det höjer tillväxten i de avancerade ekonomierna med 0,8 procentenheter.

Världens största oljeproducenter

Miljoner fat per dag 2012

Saudiarabien	11,7
USA	11,1
Ryssland	10,4
Kina	4,4
Kanada	3,9
Iran	3,5
Förenade Arabemiraten	3,2
Irak	3,0
Mexiko	2,9
Kuwait	2,8
Brasilien	2,7
Nigeria	2,5
Venezuela	2,5
Qatar	2,0
Norge	1,9

Källa: EIA.

*God Jul och Gott Nytt År
önskar redaktionen*

SVENSKA EKONOMISKA INDIKATORER

	Enhet	Basår	Senaste uppgift	Förändring i procent från		
				föreg. månad/ period	samma månad/ period föreg. år	
Ekonomi, allmänt						
BNP	volym	2010=100	3 kv	106,2 ¹⁾	0,3 ¹⁾	2,1
Fast bruttoinvestering	volym	2010=100	3 kv	111,3 ¹⁾	1,1 ¹⁾	4,0
Hushållens konsumtion	volym	2010=100	3 kv	107,6 ¹⁾	0,0 ¹⁾	2,4
Tjänsteproduktion	volym	2010=100	okt	112,7 ¹⁾	-0,8 ¹⁾	2,1
Lägenheter, påbörjade, nya	1 000-tal		3 kv	7,9		30
			1-3 kv	25,9		23
Industri						
Produktion	volym	2010=100	okt	99,3	0 ¹⁾	0
			jan-okt	92,3		-2
Omsättning	volym	2010=100	okt	99,5	0 ¹⁾	0
			jan-okt	94,3		-2
Orderingång	volym	2010=100	okt	95,7	4 ¹⁾	2
			jan-okt	92,1		-3
Kapacitetsutnyttjande	%		3 kv	88,7 ¹⁾	-0,2 ¹⁾²⁾	1,5 ¹⁾²⁾
Investeringar	mdr kr		3 kv	35,7		1
			1-3 kv	111,7		0
Utrikeshandel						
Varuexport	mdr kr		okt	103,1	0 ¹⁾	6
			jan-okt	939,9		3
Varuimport	mdr kr		okt	103,3	1 ¹⁾	10
			jan-okt	919,4		7
Handelsnetto	mdr kr		okt	-0,2		
			jan-okt	20,5		
Bytesbalans	mdr kr		3 kv	61,7		
			1-3 kv	178,4		
Konsumtion						
Detaljhandelns försäljning	volym	2010=100	okt	111,5 ¹⁾	1,0 ¹⁾	4,5
			jan-okt			3,7
Hushållens konsumtionsindikator	volym	2010=100	okt	107,7 ¹⁾	0,1 ¹⁾	1,8
			jan-okt			2,5
Personbilsregistreringar, nya	st		nov	26 999	1 ¹⁾	3
			jan-nov	295 893		12
Consumer Confidence Indicator ³⁾		medelv=100	dec	99,0 ⁴⁾	96,9 ⁴⁾	104,7 ⁴⁾
Priser						
Konsumentprisindex		1980=100	nov	313,6	-0,1	-0,2
Konsumentprisindex, fast ränta		1987=100	nov	202,5	0,0	0,6
Producentprisindex		2005=100	okt	114,8	0,2	2,1
Exportprisindex		2005=100	okt	110,1	0,0	4,1
Importprisindex		2005=100	okt	111,7	-0,5	2,3
Prisindex för inhemsk tillgång		2005=100	okt	115,7	-0,1	1,2
Hemmamarknadsprisindex		2005=100	okt	119,8	0,3	0,2
Arbetsmarknad, löner						
Sysselsatta 15-74 år	1 000-tal		nov	4 786		1,7
Arbetslösa 15-74 år	1 000-tal		nov	380		-0,5
därav heltidsstuderande	1 000-tal		nov	122		-9,0
Arbetade timmar	10 000-tal		nov	16 180		2,2
Lediga platser, nyanmälda	1 000-tal		nov	67		32,4
Arbetskostnadsindex, industriarbetare		2008 jan=100	sep	115,6		1,9
Timlön, industriarbetare	kr		sep	166,8		1,6
Finansmarknad						
Utlåning till hushåll ⁵⁾	mdr kr		okt	3 037		5,9
Utlåning till icke-finansiella företag ⁵⁾	mdr kr		okt	1 950		3,9
Lång ränta, 10-åriga statsobligationer	%		nov	1,14	-0,16 ²⁾	-1,16 ²⁾
Kort ränta, 3-mån statsskuldväxlar	%		nov	0,05	-0,09 ²⁾	-0,87 ²⁾
Statsskuldens månadsförändring	mdr kr		nov	-11,9		
Valutakurs, TCW-index	18 nov 1992=100		28 nov	125,7	-1,5	4,8

1) Säsongrensade tal 2) Procentenheter 3) Hushållens syn på den egna och den svenska ekonomin 4) Index för resp period 5) Från monetära finansinstitut

Utges av Statistiska centralbyrån, avd för nationalräkenskaper,
Box 24300, 104 51 STOCKHOLM
Tfn 08-506 940 00
Ansvarig utgivare: Monica Nelson Edberg
Redaktör: Thomas Bjurenvall
Layout: Monica Andersson

Copyright SCB. Citera gärna, men uppge källa.

ISSN 1653-9435

URN:NBN:SE:SCB-2014-A06T11412_pdf (pdf)